

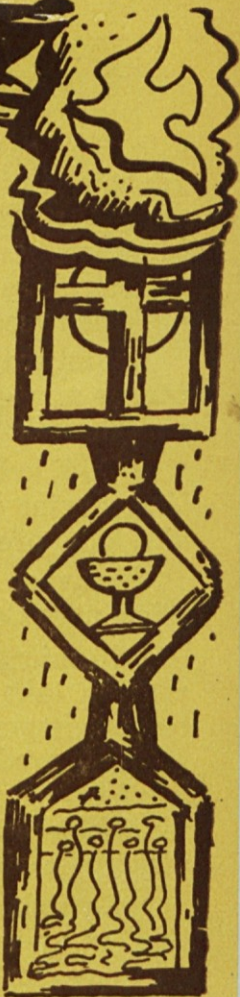
Mr. Velez

KATOLIŠKI MISIIONI

XXXI

JUNIJ

1957

Škof Rožman pri blagoslovitvi temeljnega kamna za "Baragovo Misijonišče" v Arg. Velika noč 1957.

LAS MISIONES CATOLICAS

MOČ CERKVE

Pravijo, da je nekoč Stalin prezirljivo vprašal: "Koliko divizij pa ima papež?" A Stalin je mrtev in divizije so zastarele. Nihče se več ne zanaša nanje; moč države se ne meri več po njih. Meri se po sili in količini novega orožja: atomskih, vodikovih bomb in izstrelkov. Deset, samo bore deset vodikovih bomb, obdanih s plaščem iz kobalta 60, odvrženih kjerkoli na svetu, bi uničilo vse življenje na zemlji. Tudi tiste, ki so jih odvrgli. Ne morejo se izogniti poginu. Ne morejo; torej popolna nemoč na koncu vse moči. Za tem orožjem ne pride — nič več.

Umljivo je, da pomenijo ti izumi novo dobo človeštva, ki utegne zelo spremeniti ali tudi končati človeško zgodovino. Na velikih prelomih v zgodovini stoji vedno neka nova moč, sila.

Tudi krščanstvo je začelo novo dobo. Globoko je spremenilo zgodovino človeštva. Cerkev štejemo med velike zgodovinske sile, ki so preobrazile in preusmerile svet.

Stavi se nam vprašanje: kje tiči skrita ta moč Cerkve, posebno prve Cerkve, ki je začela delovati v apostolih?

Resnično: morala je biti silna moč, ki je v letih 33-67 povzročila tako globoke, neverjetne spremembe v rimskem svetovnem imperiju. Iz preziranega kota tega imperija, iz Palestine, je prodril nauk na križ obsojenega človeka v velika pristanišča, osvojil bogata trgovska mesta in pognal svoje korenine že v cesarskem Rimu. V komaj tridesetih letih je bil napisan neizbrisen del zgodovine. Kdo je pisal? Apostoli?

Za vedno ostane neumljivo, kako bi moglo 12 preprostih ljudi in ribičev iz Galileje tako globoko zaorati v svet in mu dati nov obraz. Saj so bili do konca nevedni in slabotni. Niso umeli Jezusovega trpljenja ne njegovega kraljestva. V odločilni uri ga je eden izdal, drugi zatajil, večina se je razbežala. Niso poznali jezikov, niso bili ne slavni govorniki, ne ženi.

Kako naj bi *takšni* osvojili *tak* svet, kakršen je tedaj bil, za *takšen* nauk, kakor ga je učil Kristus! Z vso gotovostjo je treba reči: apostoli *niso* bili tista velika zgodovinska moč, bili so le *nosilci* te moči.

Če beremo pazljivo Apostolska dela, tedaj se nam razode: zgodovinska moč prvega krščanstva, stvariteljna sila Cerkve je bila, je danes in bo do konca: *Sveti Duh*. Ob vseh odločilnih urah je bil On, ki je v prvih letih Cerkve posegel v njeno življenje s svojo božjo modrostjo in močjo. Na binkošti je poslal svoj ogenj na apostole in jih, prej prestrašene in boječe, pogumne poslal na delo za osvajanje sveta. On je razbil ozke meje in razširil Cerkev med pogane, ko je bila v nevarnosti, da postane judovska sekta. On je poslal Petra k poganom. On je vodil svoje veliko orodje, sv. Pavla, na njegova misijonska pota, tja do Rima, kjer so se končala. Po njem je sv. Duh pisal novo svetovno zgodovino.

Na mnogo načinov je bil Sv. Duh moč prve Cerkve pri njenem prizadevanju za osvajanje sveta. Bil je Duh resnice, ki jih je učil vsega in spomnil vsega, kar jim je Jezus povedal (Prim. Jan 14, 26). Upogibal je, kar je bilo trdo, ogreval, kar je bilo mrzlo, vodil, kar je zašlo (Maša na binkoštno nedeljo). Utrjeval je delo apostolov s čudeži in izrednimi darovi. Bil je Tolažnik, kakor ga je bil obljubil Gospod. Kadar so se apostoli čutili slabe pred tako obupno težko nalogo, zapuščene in same pred pokvarjenimi in brezbriznimi pogani, tedaj je bil prav posebej z njimi. "In jaz sem prišel k vam slaboten in v strahu in velikem trepetu," piše sv. Pavel Korinčanom (I, 2, 3). In kako šele drugi apostoli in učenci! A prav v težavah se je izkazovala moč sv. Duha: "Zakaj moč se v slabosti spolnjuje... Zato so mi vseč slabosti, zasramovanje, potrebe, preganjanje in stiske za Kristusa; *kadar sem namreč slaboten, takrat sem močan*" (2 Kor 12, 9, 10). Da, kadar je bila mlada Cerkev slabotna, v stiski, v strahu in trepetu, tedaj je prihajala moč sv. Duha nad njo, kakor takrat, prve binkošti, v dvorani.

Tako je bilo vselej in je *danes*. Moč Cerkve niso divizije, ni nič človeškega, ampak sv. Duh. On je, ki piše zgodovino Cerkve in jo vodi naprej. Posebno danes, ko je Cerkev v stiski. V stiski med kristjani in med pogani. Ko se zdi včasih, da ji vsi

nasprotujejo, jo vsi ovirajo, zasramujejo. Da je njeno delo v poganskih deželah brez upa na uspeh. Ko so kristjani pozabili, naj so misijonski sodelavci. Prav sedaj se bo izkazalo: moč Cerkve, njena prodorna in osvajalna sila je sv. Duh! Vanj zapajmo trdno, pa bomo sami trdni in močni v svoji slabosti!

V tem duhu prosimo letošnje Binkošti: "Pridi, sv. Duh!" Pridi s posebno močjo nad Cerkev med kristjani in med pogani! "Napolni srca svojih vernih," vseh nas srca, da bomo voljno in vdano orodje pri delu za Cerkev v miisjonih. "Užgi v nas ogenj svoje ljubezni," da bomo sposobni žrtvovati mnogo v službi Cerkve in njene rasti!

"Prenovi obličje zemlje" v novi dobi človeške zgodovine, kakor si ga prenovil po prvih binkoštih!

Dr. Ignacij Lenček,
Buenos Aires

„FIDEI DONUM -- DAR VERE“

NOVA MISIJSKA OKROŽNICA. — PAPEŽ PIJ XII. ROTI K
DELU ZA MISIJSKE POKLICE.

Na letošnjo Veliko noč, ko je naš škof dr. Gregorij Rožman slovenskim izseljencem blagoslavljal v Lanusu temeljni kamen novega slovenskega misijonskega žarišča, "Baragovega misijonišča", katerega najvišji cilj je delo za nove slovenske misijonske poklice, je v večnem mestu Rimu papež Pij XII. povzdignil svoj glas v odločen poziv katoliškemu svetu k delu za isti cilj: *pomnožitev misijonskih poklicev in misijonskega dela sploh.*

Že mnogo misijonskih okrožnic so izdali zadnji papeži, od njih pač najvidnejša *Rerum Ecclesiae*, a tako roteča kot ta najnovejša, "Fidei donum — Dar vere", ni nobena. Še v teku letošnjega letnika nameravamo bralcem "Katoliških misijonov" podati nje celotno besedilo s primerno razlago, a že tu naj nje vsebino vsaj bežno nakažemo.

Papež Pij XII. opozarja katoličane na *preveliko razliko v razdelitvi duhovnih dobrin*: na eni strani stari katoliški svet z bogato duhovno oskrbo, na drugi strani pa veliki, v naš civilizacijski krog zdaj vstopajoči, a duhovno tako neoskrbljeni poganski narodi.

Za primer in izhodišče svojim idejam ter navodilom vzame Pij XII. Afriko, deželo, v kateri smo priče izrednega razvoja na vseh popriščih življenja, zlasti pa glede miselnosti.

Sveti oče zna ceniti napredek afriških narodov v socialnem, gospodarskem in političnem pogledu, a opozarja na mnoge nevarnosti, ki prihajajo vzporedno s tem napredkom: pred vsem pretirani nacionalizem, brezbožni materializem in krivoverstvo.

Katoliška Cerkev je v afriških narodih zadnja desetletja sicer zelo napredovala, saj imenujemo Črno Afriko najbolj cvetoči misijon, a na žalost še daleč ne sorazmerno z ostalim razvojem dežele. Najtežje poglavje je pomanjkanje duhovščine; so primeri, ko je za cerkvene pokrajine z dvema milijonima prebivalcev, od teh 60.000 katoličanov, le 50 duhovnikov; če bi jih bilo vsaj 20 več, bi kaj lahko v kratkem sprebrnili ostalo pogansko množico, vsaj dokler so razmere širjenju Cerkve tamkaj tako ugodne kot zaenkrat so in kot jutri morda več ne bodo. Vsepovsod se kaže velika potreba po organiziranju krščanskega nauka, katoliškega šolstva in raznih socialnih ustanov, zlasti pa Katoliške akcije z močnimi in temeljito podkovanimi voditelji in z modernimi pripomočki apostolata. Za uvedbo vsega tega pa manjka sposobnih duhovnikov in laikov.

Sveti oče se zato obrača na vesoljni katoliški svet in opozarja na odgovornost, ki jo imajo škofje skupaj s papežem, namestnikom Kristusovim pri širjenju Cerkve, in na nujnost sodelovanja vseh vernikov. Tako škofje kot duhovniki z verniki morajo stopiti iz ozkega območja svoje lastne škofije ali župnije in se zavzeti tudi za problematiko celotne Cerkve, njenih nalog v širokem svetu. Le tako bo ta bistvena svojskost naše Cerkve — katolištvo, postala živa dejavnost. "*Misijonski duh in katoliški duh sta eno in isto*", pravi dobesedno sveti oče.

Vsi katoličani naj bi resnično pomnožili *molitev za misijone*, h kateri jih tako lepo navaja sama liturgija cerkvenega leta z adventom, razglašenjem Gospodovim, z binkoštni, pa zlasti sveta maša, ki se daruje "pro totius mundi salute, za vsega sveta zveličanje".

Molitev je nadnaravno sredstvo, ki pa mora graditi z naravnimi, zato je nujno tudi *gmotno sodelovanje*, brez katerega katoliški misijoni ne morejo naprej. Sveti oče pozdravlja delo papeških misijonskih družb, zlasti DŠV, toda poudarja, kako preneznatna so sredstva, ki jih zberejo za vzdrževanje misijonskih ustanov. Skrbi ga, bodo li katoličani razumeli nujnost bolj širokogrudnega prispevanja k tolikim potrebam misijonske akcije Cerkve v teh tako odločilnih časih. Skrbi ga zlasti, bodo li katoličani dovolj podprli delo za vzgojo novih misijonskih poklicev, tako onih iz zaledja kakor domačinskih; kaka strašna odgovornost, če se le en sam misijonski poklic zapravi radi pomanjkanja denarnih sredstev.

Za vzbujanje in vzgojo misijonskih poklicev sveti oče daje celo vrsto navodil:

naj bi v krščanskih šolah, po župnijah, v Katoliški akciji in drugih ustanovah vladalo misijonskim poklicem naklonjeno ozračje in delovanje;

naj bi škofje, tudi če sami trpe pomanjkanje duhovščine, na vse načine pospeševali vzbujanje in vzgojo misijonskih poklicev, tako duhovniških kot redovniških;

naj bi družno razglabljali, kako premostiti težave in ovire pri izpolnjevanju te njih misijonske dolžnosti, naj bi vzpostavili stike z narodnimi voditelji papeških misijonskih družb in s predstojniki misijonskih redov, v isti namen.

Sveti oče nadalje naroča škofom tudi sledeče:

naj bi posvečali v bodoče vse večjo pozornost afriškim in azijskim študentom na evropskih univerzah;

naj bi duhovniki-strokovnjaki v raznih oblikah modernega apostolata odhajali vsaj za nekaj let v Afriko in druge misijonske pokrajine in tamkaj pomagali uvesti moderne oblike misijonskega apostolata;

naj bi končno vodilni organizatorji katoliškega delovanja, laiki, stavili svoje dragocene izkušnje na razpolago novim krščanskim občestvom misijonskega sveta.

Duc in altum — odrini na globoko! je rekel Kristus Petru in to isto ponavlja Petrov naslednik danes vsemu katoliškemu svetu. Da, bolj na globoko in široko bo treba zastaviti pri misijonskem delu, če hočemo osvojiti Afriko in Azijo in ves ostali svet Kristusu.

To velja tudi nam Slovencem. Nova okrožnica je prišla prav v času, ko skušajo slovenski lazaristi (ki so že v domovini bistveno sodelovali pri splošni slovenski misijonski akciji in z njo že nad 12 let nadaljujejo tudi v tujini) ostvariti svojemu in splošno slovenskemu misijonskemu delu v zamejstvu primerni sedež z Baragovim misijoniščem, ki naj dosedanji naši misijonski akciji v zamejstvu da novih možnosti, zlasti pa naj ji doda še eno novo, najvažnejšo: skrb za nove misijonske poklice, ki jih sveti oče tako priporoča, za katere pa domovina zlepa ne bo mogla kaj več storiti. *V luči okrožnice "Dar vere" je akcija za Baragovo misijonišče v Argentini ne samo umestna, ampak preudarna in kar nujna.* Tudi slovenska zamejska katoliška skupnost hoče doprinesiti svoj delež k rešitvi najtežjega problema današnje Cerkve: bistvena pomnožitev števila delavcev v vinogradih Gospodovih.

L. L. C.M.

NAŠ BARAGA

Ob Baragovih jubilejih poživimo naše delo za njegovo beatifikacijo!

29. junija 1797 se je v Sloveniji rodil naš Baraga, eden največjih misijonarjev svete Cerkve, in 19. januarja 1868 je v Ameriki umrl. Prav ta mesec je torej 160. LETNICA NJEGOVEGA ROJSTVA in v začetku prihodnjega leta bomo imeli 90. LETNICO NJEGOVE SMRTI.

Tega pol leta med obema obletnicama je pač kaj pripravna prilika za poživitev Baragove zadeve med nami. Kako je vzplamtel Baragov žar ob zadnji pomembnejši obletnici, stoletnici škofovskega posvečenja! Žal je le malo prehitro upadel... Baragova zveza v Severni Ameriki vedno bolj napreduje pri delu za Baragovo beatifikacijo; naša Južnoameriška Baragova zveza s sedežem v Buenos Airesu bi se morala vsaj utrditi med nami!

Prvo, kar moramo torej v tem polletju Baragovih jubilejev storiti, je, IDA POŽIVIMO IN UTRDIMO JUŽNOAMERIŠKO BARAGOVO ZVEZO. To zavisi ne le od ljudi pri vodstvu, ampak od vseh Baragovih častilcev med nami, lahko rečemo torej, od vseh rojakov! Vpisovanje v J.A.B.Z. in prispevanje letne članarine moramo vzeti bolj resno.

DRUGO: BARAGO MORAMO BOLJ IN BOLJ SPOZNAVATI IN GA DATI SPOZNATI TUDI DRUGIM. V ta namen je na razpolago dovolj tiska: dr. Jaktičev življenjepis "Baraga" in zbirka "Barago na oltar" sta že zelo med ljudmi. Vendar je še mnogo zlasti mladine med nami, ki ne enega ne drugega še niso prebrali; da, dobe se celo, ki sploh ne vedo, kdo je bil Baraga. Na drugem mestu te številke našega lista je objavljeno, kako se neki slovenski duhovnik pritožuje, da nimamo kake priročne knjige o Baragi in zadevi njegove beatifikacije, ki naj bi jo čim bolj razširili. Lepo bi služil v to ponatis dr. Zakljevega spisa "Spoznajmo Barago", objavljeno v "Barago na oltar", in natisek ter razširjenje take knjižice naj bi bil tudi cilj naše Baragove akcije v tem polletju.

K poznanju in cenjenju Barage zelo pripomorejo BARAGOVE PROSLAVE IN RAZNA PREDAVANJA. Naj bi ne ostalo nobeno večje slovensko središče v slovenskem zamejstvu brez take prireditve v tem Baragovem polletju. V Buenos Airesu je v načrtu izvedba nove Geržiničeve kantate "Baraga" na Debeljakovo besedilo; naj bi se v ta namen združile vse potrebne moči, ki pridejo za dostojno izvedbo v poštev. Za manjše prireditve ima zdaj uredništvo "Katoliških misijonov" na razpolago razne prizore in deklamacije.

Čim bolj Barago spoznamo, bolj ga cenimo, občudujemo, vanj zaupamo, tem bolj SE MU PRIPOROČAMO V NAŠIH ZASEBNIH, DRUŽINSKIH IN SKUPNOSTNIH ZADEVAH, tem bolj širimo zaupanje vanj tudi pri drugih, tem bolj smo vneti za njegovo beatifikacijo. Hvala Bogu, ZAUPANJE V BARAGOVO PRIPROŠNJO je tisto, kar vztrajno raste, četudi propaganda Baragove zadeve kdaj malo popusti. Vedno več in večja uslišanja se objavljajo in vedno raje v zahvalo uslišani darujejo za misijone ali za Baragovo beatifikacijo. A tudi tu se da še mnogokaj izboljšati: Koliko je takorekoč nevaležnih Baragovih častilcev, ki so sicer sami polni zaupanja do njega, a jim za njegovo beatifikacijo niti toliko ni mar, da bi se pobrigali za objavo uslišanja. VSAKO USLIŠANJE NAJ SE JAVI IN OBJAVI, BARAGI V ČAST IN VSEM NAM V VEDNOST! Tako bo vedno več zaupanja, vedno več priprošenj, vedno več uslišanj in med njimi tudi najpotrebnejše: čudeži za beatifikacijo in kanonizacijo.

Lepo in primerno je, da se Baragi priporočimo oziroma zahvalimo tudi s primernim prispevkom, namenjenim za KRITJE STROŠKOV baragovske propagande, raziskovanj njegovega življenja in njegovih del, sploh za pripravo beatifikacijskega procesa. V Marquettu bodo najbolj prepričani o resnosti naših želja in prošnja za Baragovo beatifikacijo, ako bodo od vseh strani slovenskega zamejstva prihajali prispevki za Baragovo zadevo. Vsako leto naj bi se napravil močan sunek nabitne akcije za Baragovo beatifikacijo v vsaki slovenski skupnosti v izseljenstvu kakor tudi na Koroškem in Primorskem.

PRED VSEM PA JE TREBA MOLITI, VELIKO MOLITI za Baragovo beatifikacijo. Posebej v ta namen sestavljeni obrazec naj bi bila naša vsakdanja molitev; če ga ne znamo napamet, nam je brezplačno na razpolago pddobica z besedilom in Baragovo sliko pri vseh poverjenikih Katoliških misijonov. Naj bi se vsaj v tem polletju, med obema obletnicami, povsod organizirale tudi skupne MOLITVENE URE za Baragovo beatifikacijo; tudi za te je besedilo na razpolago pri KM. In ne opustimo vsakoletne BARAGOVE DEVETDNEVNICE, ki je že nekaj let tudi v slovenskem zamejstvu precej vpeljama.

Zdaj pa se vsem Baragovim častilcem nudi še posebna priložnost, da kaj več store za Baragovo zadevo med nami: s tem, da PODPRO GRADNJO BARAGOVEGA MISIJONIŠČA V ARGENTINI, iz katerega naj bi ne le izhajali tisti, ki bi hoteli hoditi po Baragovih misijonskih stopinjah, ampak naj bi bilo tudi eno izmed središč in žarišč Baragove zadeve med nami kakor je bilo svoje dni Misijonišče v Grobljah. Vodstvo Baragovega misijonišča se Baragovim častilcem lepo priporoča! V tej številki je v besedi in sliki sporočeno, da je bil temelj Baragovega misijonišča v Lanusu že blagoslovljen. Kako hitro bo napredovala gradnja in kako hitro se bo začelo v Misijonišču življenje in delovanje, tudi za Baragovo zadevo, zavisi veliko od tega, v koliko se bodo odzvali rojaki tjeven Argentine.

"Katoliški misijon" objavljajo v tej številki posebno veliko gradiva o Baragi in se s tem posebej pridružujejo proslavi 160. letnice Baragovega rojstva.

Rojaki! Zaupajmo in delajmo! Z združenimi močmi bomo nekoč dvignili našega

BARAGO NA OLTAR!

L. L. C.M.

BARAGOVA ŽEJA PO DUŠAH

Dr. Franc Jaklič, Marquette, U. S. A.

I.

Ameriške združene države so hotele čimprej vključiti vase svobodne indijanske pokrajine. Niso jih osvajale z vojaško silo, ampak so jih kupovale od njihovih poglavarjev, pa ne za celotno vsoto na roke, ampak da bodo vsakemu Indijancu tistega rodu ali tiste soseske plačale vsako leto znesek, ki se bodo zanj zmenili, jim gradile in vzdrževale šole, stavile mline in žage, jih učile umnega kmetijstva in obrti. Združene države so bile že prišle do pokrajin ob Véliki reki (Grand River), od koder se Michigansko (Mišigensko) in Huronsko jezero začenjata razprostrati proti severu. Od 21. septembra 1833 je na Véliki reki deloval Friderik Baraga. Na čisto poganskem indijanskem ozemlju — pripadalo je rodu Otáva — je iz nič naredil misijonske stavbe in začel Indijance, vdane pijači in drugim pregreham, učiti o veri in poštenem življenju. Postavil jim je šolo in jim vzdrževal eno ali dve učni moči. Protestantje so imeli že od prej tam svoj misijon, a nič vernikov. Z zavistjo so zdaj gledali razcvitajočo se katoliško cerkveno občino in so vse storili, da bi Barago izrinili. Pa ga niso mogli. Vendar je moral proč, ker je bil vladi zaradi svojega dela med Indijanci zelo neljub. Vlada je vedela, da bo vse laglje opravila svoje kupčije za tamkajšnje indijansko ozemlje, če bodo Indijanci ostali zaostali, nevedni in propali. V začetku leta 1835 je moral Baraga oditi od Vélike reke.

Potoval je v mesto Detroit ob majhnem jezeru St. Claire (Sen Kler), kjer je imel njegov škof Friderik Rese svoj sedež. Zmenila sta se, da bo Baraga čez zimo oskrboval bližnjo francosko župnijo, ki jo je dotlej vodil Slovak Andrej Visócki; na spomlad ga bo pa škof spremil po Huronskem jezeru do Gorenjega jezera (Lake Superior), da bo na zahodnem delu njegove južne obale ustanovil spet popolnoma nov misijon, med samimi poganskimi Indijanci, ki pa niso pripadali rodu Otava, ampak Očipve.

Tako je tudi bilo. Ker je bil škof Rese obložen z nujnimi opravki, je poslal Barago pred seboj v mestece Mackinac (Mákinék), kjer se Huronsko in Michigansko jezero dotikata. Tam je bil že starodaven misijon, za naseljence Francoze, Irce in Nemce in za spreobrnjene Indijance. Njihov dušni pastir Bonduel se je za nekaj dni peljal v misijon onstran Michiganskega jezera, v Zeleni zaliv, Green Bay. V Mackinacu je o razmerah ob Gorenjem jezeru precej zvedel, zlasti od Samuela Abbota, ki si je bil z njim prijatelj še, ko je deloval na svoji prvi misijonski postaji, v 30 milj oddaljenem Krivem drevesu.

Ti dnevi čakanja v Mackinacu so bili za Barago silno mučni. Različne možnosti so tiho stopale predenj in mu grozile: Kaj, če škofa Rejsja sploh ne bo, da bi te spremil na Gorenje jezero? Kaj, če ti bo v pismu ukazal, da sploh ne greš med Očipvejce in med njimi začneš z novim misijonom? Kaj, če te pošlje v kakšno župnijo med priseljene Evropejce? Zlasti pa: kaj, če te pošlje nazaj v Krivo drevo, ki je domalega že ves katoliški? Zdaj so tam brez duhovnika!

Baraga je pa hotel samo eno: spreobračati poganske Indijance. Vabile in klicale so ga prostrane dežele ob Gorenjem jezeru, ki je veliko kakor Jadransko morje, da v njih zbira in vodi izgubljene poganske ovce k dobremu pastirju Kristusu. Že iz Krivega drevesa je bil pisal 4. januarja 1832 dunajski Leopoldinini ustanovi za podporo severnoameriškim misijonom: „Neizrekljivo me tolaži in veseli, da sem tukaj. Škoda pa, da je ta kraj tako slabo naseljen. Divjaki mojega misijona bodo, kakor upam, kmalu vsi krščanski, razen nekaj hudobnih oseb, ki se krščanski resnici trdovratno ustavljajo. Ko se bodo vsi spreobrnili, pojdem pa po določbi svojega škofa v drugo misijonsko pokrajino, kjer je, kakor sem z gotovostjo zvedel, mnogo divjakov, ki hrepenijo po kruhu življenja, pa ga ni, ki bi jim ga lomil, in kamor sploh še ni prišel noben misijonar. Zelo daleč proti severu je ta kraj. Odločil sem se, iti za temi ubogimi ovčicami Dobrega pastirja, če bo to njegova presveta volja.“ — Naslednjo pomlad, 14. marca 1833, je pisal v Ljubljano starejši sestri Amaliji, poročeni Gressel: „Bog daj, da se mi prošnja kmalu izpolni! Vedno bolj si želim tja iti, ker sem spet dobil nova obvestila, kako željno bi divjaki severnih krajev sprejeli duhovnika, če bi kakšen hotel k njim priti. O kako mi to trga srce, ko vidim tako blizu priložnost, rešiti toliko duš večnega pogubljenja, a ne smem pohiteti tja, ker še nisem dobil dovoljenja! Če mi ga škofijstvo odreče, bo to moja najhujša preizkušnja, kar sem jih moral do zdaj prestati. Ti ubogi divjaki še nikoli niso videli nobenega duhovnika; slišali so pa že o njih in mnogi že kar na ta nejasna poročila izražajo željo, sprejeti dobre nauke teh „služabnikov Vélikega duha““ — Dne 13. marca 1835 se je na Dunaj zahvalil za misijonske darove, ki mu jih je sestra Amalija nabrala v Sloveniji. V pismu pravi: „Hrepeneče čakam na odhod h Gorenjemu jezeru. O da bi imel peruti in bi mogel poleteti čez trdo zamrzlo jezero, da bi bil čimprej pri poganih! Upam, da se jih bo tam mnogo spreobrnilo; pa saj če se tudi en sam ali dva spreobrmeta in zveličata, se misijonarju izplača iti k njim.“

Taka je bila njegova miselnost. Že njegova slovenska mati Katarina rojena Jenčič mu jo je bila začela vcepljati in gojiti. Iz svetnega stanu ga je bila ta krščanska, apostolska miselnost prepeljala v duhovniški stan; iz škofijskega dušnega pastirja je naredila iz njega misijonarja, ki je res gorel samo za dvoje: za Boga in za duše.

Tukaj v Mackinacu ga torej srečamo ob prehodu pomladi v poletje l. 1835. Na vsak način hoče iti na južno obalo Gorenjega jezera in začeti nov misijon med indijanskimi Očipvejci. Ve, da ga čakata delo in trpljenje; pa ko gre za Boga in za duše, je zanj vse dobro. Svojo misijonsko gorečnost in požrtvovalnost je izrazil škofu Reseju v Detroit v dveh francoskih pismih, ki do zdaj še nista bili objavljeni. Mr. Jože Gregorich ju je fotografsko posnel v arhivu Leopoldinine ustanove na Dunaju.

Prvo pismo je od 25. junija. Baraga ga je napisal, ko se je vrnil iz Krivega drevesa v Mackinac. Škof Resé ga je za nekaj časa tja poslal, ker so bili brez duhovnika. Baraga se je kmalu vrnil, ker je bila vsa pokrajina tam okoli za nekaj tednov izpraznjena; Indijanci-Otavani so šli po darove, ki jim jih je Anglija, gospodarica Kanade, dajala vsako leto, da si za vse možne primere ohrani njih naklonjenost. Angleški prevod pisma sem prekontroliral po francoskem izvirniku. V njem Baraga prigovarja škofa, naj ga vendar že to poletje pošlje v nameravani misijon ob Gorenjem jezeru. Takole mu piše:

Monsignor! Prišel sem v Mackinac ni dolgo tega, z Avguštinom (učiteljem, pol Indijancem, ki je znal otavsko in francosko), da Vas vidim in se z Vami pogovorim. Če bi bili prišli v tem času, bi ne bili šli v Krivo drevo, ker so skoraj vsi Indijanci iz misijona odšli po darove; samo pet moških je ostalo, štiri ženske in trije ali štirje otroci. Med Krivim drevesom in Križno vasjo pa ni niti ene žive duše. V Križni vasi jih je nekaj ostalo, a zelo malo. Zato sem brez vsake neprilike mogel pustiti misijon in priti semkaj v Mackinac, da Vas vidim. — Bili smo pa zelo potrti, ko smo videli prihajati parnik, a brez našega dobrega, ljubljenega Predstojnika; ko pa smo zvedeli, da imate v Detroitu še opravke, ki Vam branijo zdaj priti, a da boste prišli semkaj v nekaj tednih: smo bili potolaženi. Čez malo dni se bom vrnil v Krivo drevo in bom tam čakal na Vas. Pred Vašim prihodom se bodo vsi Indijanci že vrnili na svoje domove.

Prejel sem obe pismi, ki ste mi jih poslali po (indijansko-francoski učiteljici) Marjeti. Peljal bom Marjeto s seboj v misijon (v Krivo drevo) in upam, da bo v šoli v začetku dobro delala, a morda ne dolgo časa. Avguštin ne bo več učil v šoli, tudi redno ne. Ravnal bom z njima po svoji najboljši volji, da ju držim v redu in da bosta opravljala svojo dolžnost.

G. Bonduel je odšel v Green Bay z istim parnikom, ki je prišel sinoči.

O misijonu, ki ga nameravate ustanoviti ob Gorenjem jezeru, Vam morem dati zdaj dovolj pojasnil, zlasti ker sta mi g. Bonduel in g. Abbot vse potrdila, kar sem trdil o tem misijonu.

Govoril Vam bom zelo iskreno, Monsignor, v božji navzočnosti in brez vsakega drugega namena, ampak samo zaradi božje slave in večnega zveličanja teh ubogih in zapuščenih Indijancev. Mislim, da je napočil čas, da jim pomagamo, saj so že dovolj pripravljeni in trdno upajo, da bodo to poletje videli duhovnika v svoji sredi. In ta usluga se jim lahko naredi, ne da bi se zanemaril dragoceni misijon v Krivem drevesu in ne da bi sploh trpel kakšno škodo. Indijanci v Krivem drevesu so skoraj vsi spreobrnjeni, razen nekaj malopridnežev, ki je bolje, da ne onečaščajo vere, če bi jo sprejeli. Poleg tega imajo v tem misijonu že šest let neprestano duhovnika in so tako trdni v svoji veri in tudi tako dobro poučeni, da bodo lahko brez najmanjše škode tudi eno leto ostali sami. Pa saj jih ne bo treba pustiti popolnoma brez duhovnika! G. Bonduel (iz Mackinaca) bo lahko šel od časa do časa k njim in jim misijonaril; gotovo bo to rad storil. Lahko bo vzel od tukaj tolmače, ali jim bo pridigal po Avguštinu. To bo lahko delal brez prilik eno leto; do takrat pa boste gotovo dobili stalnega duhovnika, da ga pošljete v Krivo drevo. — Nasprotno pa, če pustite Indijance ob Gorenjem jezeru čakati še eno leto, bodo mislili, da nam njihovega zveličanja ni dosti mar. Ako se zelo ne motim, mislim za trdno, da lahko izpolnimo Indijancem ob Gorenjem jezeru njih pobožno in tolažilno željo, saj je za to že vse pripravljeno; vsakdo že ve za to in vsakdo to želi. Protestant-ski pridigarji so tako delavni na onem kraju in učijo Indijance *obsodbe vredne nauke*; mi katoličani pa odlašamo od enega poletja do drugega in teh dobrih otrok narave ne poučimo v večnih resnicah. Prosim, Monsignor, da to resno premislite (Je vous prie, Monseigneur, de considerer celà serieusement).

Pravim, da „vsakdo že ve za to in si vsakdo to želi“; dostavljam pa, da ne samo tukaj, v Vaši škofiji, poznajo in splošno odobravajo ta načrt, ampak da tudi avstrijsko (Leopoldinino) društvo že dolgo ve o njem; gotovo je bila ta dobra novica že natisnjena in je že v rokah vseh članov in jo vsi odobravajo, saj poznam miselnost svojih rojakov. Če bi moral zdaj preklicati, kar sem (Leopoldinini ustanovi) trikrat pisal, ne vem, kako bi to šlo, in gotovo bi tega dobro ne sprejeli.

Rečem Vam še to, Monsignor: Ker ste tako preobremenjeni z dolgi, Vas ne bom za nobeno stvar prosil, razen za nekaj navadnih potrebščin in za to, kar sem že nakupil pri (detroitških) trgovcih Watson in Steaven. Sprva bom tam zadovoljen s kapelo iz lubja, kakršna je bila v Krivem drevesu; in nekako v dveh letih, če bom videl, da se bo dal z velikimi stroški ustanoviti velik misijon, bom rad šel v Evropo — *seveda z Vašim odobrenjem in dovoljenjem* — za sedem ali osem mesecev po denar in po misijonske potrebščine, po misijonarje za tiste serve pokrajine in da dam natisniti očipvejski molitvenik, brezplačno, na stroške dobrotnikov.

Končno, Monsignor, bi Vam rad sporočil predlog, ki sta ga zamislila gospod in gospa Abbot in ki bi se mogel izpeljati v *skrajnem*

primeru potrebe in težave; to je: da bi jaz po Vašem prihodu šel na Sever in bi tam ostal čez poletje in jesen; če bo pa moja uboga navzočnost v Krivem drevesu brezpogojno potrebna — kar pa komaj verjamem —, mi boste lahko ukazali, naj grem za čez zimo v Krivo drevo. In takoj bom to storil.

Zdaj sem Vam, moj dragi duhovni oče, povedal vse, kar govori za ustanovitev novega misijona ob Gorenjem jezeru in kar govori zoper njo. Pa ne mislite, da Vas kar silim, naj bi me poslali tja. Ne, Monsignor! Zmerom Vam bom popolnoma pokoren, noter do moje smrti. Rad bi Vam samo olajšal končno odločitev, ko bom imel čast in veselje, videti Vas med nami.

V vsakem primeru Vas pa prosim, ob kratkem, da vzamete s seboj vse moje stvari, ki jim imam v Detroitu in ki sem Vam pisal o njih v zadnjem pismu. Predvsem tudi moj dragi (majhen) zvon (ki ga je bil dal tam vlti). Imam ga s čim plačati, ne da bi se pritaknil tistih 250 dolarjev, ki ste mi jih dali v Detroitu. Od tega sem poslal 101 dolar (učiteljici) gospej Fisher (Fišer) in 113 dolarjev mojemu strežniku; 10 sem jih pa namenil za moje potovanje. (Zase torej celih 10 dolarjev!)

Ker je zdaj tako malo Indijancev v Krivem drevesu, so me prosili župljani v Machinacu, naj ostanem še nekaj dni med njimi, ker je g. Bonduel šel v Green Bay. Izpolnil jim bom željo, ker se mi zdi upravičena.

Ostajam, Monsignor, Vaš iskren prijatelj

F. B.

III.

Že dva dni nato, 27. junija 1835, je pa Baraga pisal iz Mackinaca škofu Reseju novo pismo. Škof misli priti ponj šele v avgustu. On pa tako dolgo ne more čakati, ampak se bo po Huronskem in Gorenjem jezeru sam peljal v tiste daljne, mrzle kraje, brez tople obleke in tudi brez denarja. Če bi čakal na škofa, bi že ne mogel več iti. Pa kako naj pusti tiste Indijance še eno celo leto brez verskega pouka in verskega življenja? Pismo je kratko, a iz njega pretresljivo vpije plemenita apostolska Baragova duša po novem misijonskem delu in tudi po novih žrtvah. Glasi se:

Monsignor! Pošiljam Vam pismo, ki je prišlo od Gorenjega jezera. Dobil sem ga v roke šele potem, ko sem pismo od 25. tega meseca že poslal na pošto. Iz tega pisma vidite, da se je novica o ustanovitvi novega misijona ob Gorenjem jezeru razširila že do tja in da se je ubogi Indijanci zelo veseli. Zdaj sem še bolj prepričan, da se mora ta misijon ustanoviti to poletje in da bi bilo proti božji volji in proti zdravi pame-

ti, če bi ga ne ustanovili pod tako ugodnimi in tolažilnimi okoliščinami. Zahvalimo se dobremu Bogu, ki nam je odprl širono polje, da na njem delamo za njegovo čast in za zveličanje bližnjega! Ženska (Marjeta Stiven iz Saulta), ki je to pismo naslovljeno nanjo in ki je dolgo časa živela ob Gorenjem jezeru, mi je rekla, da je ta mesec in v juliju mnogo priložnosti za potovanje (po jezeru) v La Pointe; v avgustu pa da te priložnosti popolnoma prenehajo. Tudi mi je g. Bonduel pravil, da ste mu pisali, da ne boste prišli v Mackinac prej ko avgusta meseca. Oh, Monsignor! Takrat bo zame že prekasno! Izgubil bom priložnost, iti to leto v svoj novi misijon, če bom moral do avgusta čakati na Vas. Oprostite mi torej, moj dobri Predstojnik, če odidem pred Vašim prihodom, ako mi se ponudi prilika! — Tudi Vas prosim, da pošljete moje stvari za menoj takoj, ko prejmete to pismo. Prosim, da mi pošljete veliki zaboj tak kakršen je. (V njem so bile cerkvene in druge misijonske potrebščine, ki mu jih je po dunajski Leopoldinini ustanovi poslala sestra Amalija od dobrotnikov iz Slovenije.) Pooblastil sem g. Abbota, da zaboj razdeli v več manjših zabojev in pošlje h Gorenjemu jezeru brž ko bo mogoče, preden prenehajo za to leto možnosti potovanja. — Prosim Vas, Monsignor, da mi verujete, da ne ravnam iz trme ali iz nepokorščine, marveč da sem trdno prepričan, po vseh okoliščinah, da delam v soglasju z božjimi nameni (mais que suis ferment persuadé, selon tantes les circonstances, d'agir selon las deseins du bon Dieu). In končno, če me nečete imeti tam, mi pišite; in takoj se bom vrnil.

Vaš iskreni prijatelj

F. B.

Baraga je res sam odpotoval. Dne 4. julija je že bil v Saultu Sainte Marie, kjer se po reki Svete Marije Gorenje jezero preliva v Huronsko. Šest dni je ostal tam. Ko je tretji dan tam čakal na ladjo, je v daljni domovini, v Savi pod Tomačevem pri Ljubljani, 6. julija 1835, utonil Prešernov rojak, prijatelj in vodnik v pesništvu: Matija Čop. Z Barago sta bila rojena istega leta 1797. Dobro sta se poznala iz ljubljanskih šol. Čop je bil malo časa menda zaroben z Baragovo mlajšo sestro Antonijo, poročeno Hoeffern, ovdovelo l. 1830. Zaroka se je pa morala razdreti, ker je Antonija že v drugi polovici leta 1832 začela siliti za bratom v Ameriko.

10. julija se je Baraga odpeljal po Gorenjem jezeru proti svoji novi, že tretji misijonski postaji La Pointe. Celih 18 dni se je vozil ob južni obali. Ko je izstopil iz ladje v popolnoma tujem kraju, je imel v žepu — tri dolarje.

Marquette ob Gorenjem jezeru, 1. novembra 1956, ob sto tretji obletnici Baragovega škofovskega posvečenja v Cincinnatiju.

BARAGA IN PREŠEREN

Janez Kopač CM, Toronto, Kanada

V prvi polovici 19. stoletja sta se pojavila v javnem življenju slovenskega naroda dva moža, ki sta odločilno vplivala: eden na verski in drugi na kulturni razvoj slovenskega naroda. Ta dva moža sta bila Baraga in Prešeren. Baraga in Prešeren sta vsak v svojem redu tako velika genija, da nista daleč pressegla le Slovencev, ki so živeli v njunem času, ampak sta ostala med Slovenci neprekosljiva do danes. Kosati se moreta vsak na svojem področju celo z največjimi osebnostmi velikih in kulturno slavni narodov s svetovnim slovesom. Baraga kot neprekosljivi misijonar in jezikoslovni znanstvenik, Prešeren pa kot klasični pesnik liričnih pesmi, ki človeka do dna duše pretresejo in mu sežejo v globine srca.

Baraga je dal Slovencem najboljšo duhovno hrano s svojimi nabožnimi spisi. Njegov molitvenik „Dušna paša“ je bil med Slovenci najbolj priljubljen in najbolj bran molitvenik. Menda je ni slovenske knjige, ki bi bila šla v tolikih nakladah med slovensko ljudstvo kakor ta molitvenik. Bil je ponovno ponatisnjen in je bil vedno takoj razprodan. Znano je, da je celo liberalno usmerjeni pisatelj dr. Ivan Tavčar rad molil iz Baragove Dušne paše in hvalil ta Baragov molitvenik kot najboljši, kar jih je v Sloveniji v 19. stoletju izšlo.

Prešeren pa je dal Slovencem z izdajo svojih poezij doslej najboljše pesmi. On je prvi dvignil Slovencem slovenski jezik do take višine, da je v njem zapel slovensko pesem, ki se je po pesniški sili izraza, po globini misli in po pristnosti čustev tako zelo odlikovala, da je bilo mogoče Prešerna na mah uvrstiti med najboljše klasične pesnike. In Prešeren še danes visoko nadkriljuje vse slovenske pesnike. Njegove pesmi prevajajo v svetovne jezike. In čeprav ni moči prevesti v druge jezike vsega čara njegovih

pesmi, vendar bralec, ki bere Prešernove pesmi v prevodu, takoj začuti, da jih je spesnil velik klasični pesnik. Vendar ni moj namen poveličevati pesnika Prešerna in ga stavljati Slovencem kot vzor v isto vrsto z Barago. Nasprotno. Rad bi, da bi ob primerjavi Prešerna z Barago jasno spoznali, kako pri vsej svoji nadarjenosti človek postane v življenju nesrečen in življenjski slabič, če se oddalji cilju, ki mu ga je Bog dal.

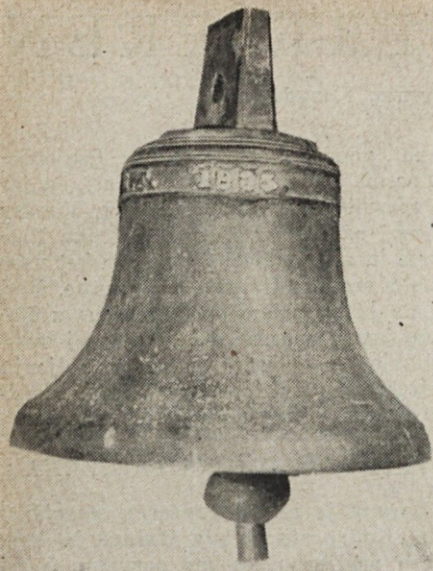
VPLIV BARAGE NA PREŠERNA

Baraga je bil od Prešerna starejši 3 leta. Koliko sta si bila Baraga in Prešeren med seboj osebno poznana, še ni dognano. Da sta vsaj za ime in delo drugega vedela, ni dvoma; saj je tako o Baragi kakor o Prešernu l. 1830 že vsa slovenska javnost govorila. Če Prešeren o Baragovih nabožnih spisih v svojih „Zabavljivih napisih“ molči, to še ni noben dokaz, da Baragovih spisov ni bral in ni poznal. Ker si je Prešeren v teh satiričnih napisih privoščil skoraj vse tedaj pisoče Slovence, je bolj verjetno, da je tudi izdaje Baragovih knjig prebral. Njegov zabavljivi napis na Slomškovo knjigo o devištvu, ki se glasi:

*Ker stara para zlomek devištva preveč
vzel,
je mlajši njega Slomšek prodajat ga
začel.*

— priča, da je bil Prešeren na tekočem tudi o tedanji nabožni slovenski literaturi.

Prešeren in Slomšek sta si bila sošolca iz ljubljanskega liceja. Prešeren je sicer Slomška cenil, vendar mu je knjiga o devištvu le preveč izpraševala vest. Duhovita besedna igra ga je nagnila k temu, da je napisal ta zabavljivi napis. Da z njim ni mislil žaliti Slomška ali

Zvon iz l. 1835, vlit v Detroitu po Baragovem naročilu za prvo cerkev v La Pointu. (Glej str. 291.)

omalovaževati to Slomškovo knjigo, priča dejstvo, da mu je ta zabavljivi napis podaril, ko ga je Slomšek l. 1837 ob priliki srečanja z njim v ljubljanskem gledališču povabil na večerjo.

Da si Prešeren ni privoščil v zbadljivih napisih Barage, bo temu najbrž vzrok to, da so bili Prešernu Baragovi spisi všeč. Baraga se je namreč v svojih nabožnih knjigah zavzemal za Marijino čiščenje, za Marijina božja pota ter Boga prikazoval kot dobrega in usmiljenega Očeta v nasprotju z janzenisti, ki so Boga slikali le kot strogega sodnika. Da je Prešeren te Baragove spise verjetno bral in odobral, moremo sklepati iz tega, ker tudi Prešeren v svojih pesmih nastopa proti janzenistom in duhovnikom, ki so Slovence vzgajali v janzenističnem duhu. Posebno jasno se kaže ta ost v pesmi "Šmarna gora".

*Vseh stanov so trume plašne,
to se vidi z njih oblek;
vidijo se štole mašne,
žida in hodnik vse vprek.*

*„Kdo ste romarji vi čudni,
ki zdaj molite netrudni
roženkranc in litanije
in pojete čast Marije?“*

*„Mi v duhovskem oblačili
smo sejali seme zmot;
slepci smo ljudem branili
sem na sveto božjo pot.
Zavolj tega iz vic hodmo,
žalostne proces'je vod'mo
roženkranc in litanije
molit, hvalo pet Marije.“*

Nato pesnik v imenu teh romarjev iz vic prosi Slovence, naj radi hodijo na božjo pot k Mariji in molijo rožni venec ter litanije, da jih bo Marija varovala v življenju in po smrti vzela v nebesa. V „Krstu pri Savici“ pa Prešeren podobno kot Baraga v svojih spisih opeva Boga kot Boga ljubezni in dobrega Očeta vseh ljudi. Prešernu se v pesmih pozna Baragov vpliv glede čiščenja Mater božje in glede gledanja na Boga kot usmiljenega očeta do grešnikov. Zato lahko po vsej verjetnosti sklepamo, da je Prešeren poznal Baragove nabožne spise in jih odobral, med tem ko je janzenističnega duha mnogih takratnih duhovnikov obsojal. Sicer je pa Prešeren že v družini dobil dobro krščansko vzgojo. Imel je strica duhovnika. Tudi njega so starši poslali v šole, da bi postal duhovnik.

Do dvajsetega leta starosti sta Baraga in Prešeren doraščala v precej enakih okoliščinah. Oba sta bila deležna dobre krščanske vzgoje tako v družini kakor pozneje v šoli. Na oba je vplival Valentin Vodnik in še več drugih dobrih profesorjev. Na Prešerna pa še zlasti njegov stric duhovnik, h kateremu je hodil na počitnice.

ODLOČILNI VPLIV DUNAJA NA PREŠERNA IN BARAGO

Velik preobrat v življenju pa se je začel tako za Barago kakor za Prešerna, ko sta šla študirat na Dunaj: Baraga l. 1816, Prešeren l. 1821, prav tedaj, ko

Zvon iz l. 1835, vlit v Detroitu po Baragovem naročilu za prvo cerkev v La Pointu. (Glej str. 291.)

malovaževati to Slomškovo knjigo, priča dejstvo, da mu je ta zabavljivi napis podaril, ko ga je Slomšek l. 1837 ob priliki srečanja z njim v ljubljanskem gledališču povabil na večerjo.

Da si Prešeren ni privoščil v zbadljivih napisih Barage, bo temu najbrž vzrok to, da so bili Prešernu Baragovi spisi vseč. Baraga se je namreč v svojih nabožnih knjigah zavzemal za Marijino češčenje, za Marijina božja pota ter Boga prikazoval kot dobrega in usmiljenega Očeta v nasprotju z janzenisti, ki so Boga slikali le kot strogega sodnika. Da je Prešeren te Baragove spise verjetno bral in odobraval, moremo sklepati iz tega, ker tudi Prešeren v svojih pesmih nastopa proti janzenistom in duhovnikom, ki so Slovence vzgajali v janzenističnem duhu. Posebno jasno se kaže ta ost v pesmi "Šmarna gora".

*Vseh stanov so trume plašne,
to se vidi z njih oblek;
vidijo se štole mašne,
žida in hodnik vse vprek.*

*„Kdo ste romarji vi čudni,
ki zdaj molite netrudni
roženkranc in litanije
in pojéte čast Marije?“*

*„Mi v duhovskem oblačili
smo sejali seme zmot;
slepci smo ljudem branili
sem na sveto božjo pot.
Zavolj tega iz vic hodmo,
žalostne proces'je vod'mo
roženkranc in litanije
molit, hvalo pet Marije.“*

Nato pesnik v imenu teh romarjev iz vic prosi Slovence, naj radi hodijo na božjo pot k Mariji in molijo rožni venec ter litanije, da jih bo Marija varovala v življenju in po smrti vzela v nebesa. V „Krstu pri Savici“ pa Prešeren podobno kot Baraga v svojih spisih opeva Boga kot Boga ljubezni in dobrega Očeta vseh ljudi. Prešernu se v pesmih pozna Baragov vpliv glede češčenja Mater božje in glede gledanja na Boga kot usmiljenega očeta do grešnikov. Zato lahko po vsej verjetnosti sklepamo, da je Prešeren poznal Baragove nabožne spise in jih odobraval, med tem ko je janzenističnega duha mnogih takratnih duhovnikov obsojal. Sicer je pa Prešeren že v družini dobil dobro krščansko vzgojo. Imel je strica duhovnika. Tudi njega so starši poslali v šole, da bi postal duhovnik.

Do dvajsetega leta starosti sta Baraga in Prešeren doraščala v precej enakih okoliščinah. Oba sta bila deležna dobre krščanske vzgoje tako v družini kakor pozneje v šoli. Na oba je vplival Valentin Vodnik in še več drugih dobrih profesorjev. Na Prešerna pa še zlasti njegov stric duhovnik, h kateremu je hodil na počitnice.

ODLOČILNI VPLIV DUNAJA NA PREŠERNA IN BARAGO

Velik preobrat v življenju pa se je začel tako za Barago kakor za Prešerna, ko sta šla študirat na Dunaj: Baraga l. 1816, Prešeren l. 1821, prav tedaj, ko

Je Baraga dovršil pravne študije na Dunaju in se je vpisal v ljubljansko semenišče. Do časa študij na Dunaju sta tudi oba imela pred seboj isti cilj. Oba sta ljubila umetnost in znanost. Baraga je imel posebno veselje do slikarstva in do učenja raznih jezikov. Prešerna je pa veselilo pesnikovanje in študij raznih jezikov, da bi mogel čitati in uživati dela velikih pesnikov v izvirniku. Oba sta si izbrala pravne študije. Baraga se je nameraval takoj po dovršenih pravnih študijah na Dunaju poročiti z Dolinarjevo Anico, s katero je bil že zaročen, in prevzeti za očetom graščino. Prešeren je pa tudi že sanjal o zvesti ljubezni in upal, da si bo lahko kmalu po končanih študijah na Dunaju ustanovil družino in si poiskal zvesto družico.

Dunaj pa je preokrenil načrte tako Baragi kot Prešernu. Baraga je na Dunaju prišel v stik s svetnikom Klemenom Hofbauerjem in z dobrimi akademiki.

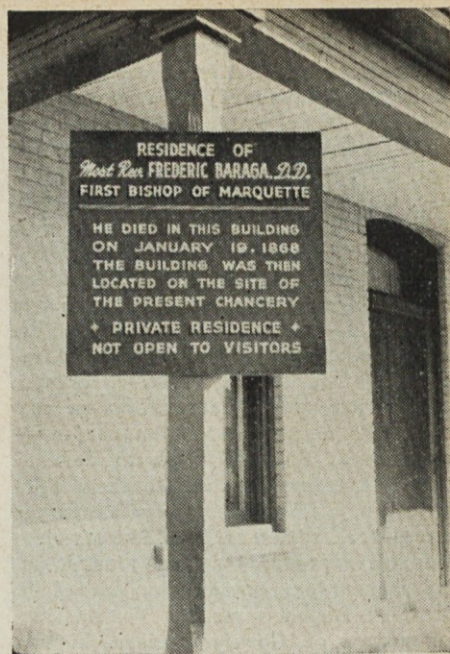
BARAGA NASTOPI SVETNIŠKO POT

Pod duhovnim vodstvom Hofbauerja je tudi Baraga krenil na svetniško pot ter je začel trgati vse vezi s svetom. Najprej se je odpovedal temu, na kar je bil najbolj navezan — slikanju. Tiste dni je zapisal v dnevnik:

„Po globljem premišljevanju okoliščin sem prišel do tega, da bi mi ta umetnost delala več škode kakor koristi, zdaj in tudi v mojem poznejšem položaju, ker bi zavoljo nje zanemarjal važne dolžnosti. Ta umetnost bi mi služila v mojem stanu samo za razvedrilo in za ustrežanje moje nečimurnosti. In ali naj ji žrtvujem toliko dragocenega časa?!“

Čim popolneje se je Baraga odzival božji milosti, tem više ga je vodila. 6. maja 1819 je že pisal sestri Amaliji:

„Čedalje bolj spoznavam, kako ljubezni željno srce mi je ustvarila večna Ljubezen. Četudi se mi duša včasih bavi z drugimi mislimi in se jih raduje, je pri tem veselje moje duše le kratkotrajno. Ob njem tu pa tam nastane v mojem srcu pusta praznina, ki jo morejo izpolniti le blage misli na Boga in njegovo

Napis, ki označuje Baragovo škofijsko "palačo" v Marquetteu, v kateri je zadnja leta živel in umrl.

večno ljubezen in na Tvojo sestrinsko ljubezen. Bog sam Te mi je dal, da me s tem darom spominja svoje neskončne dobrote in ljubezni do nas. Tako je torej v rokah vsemogočne modrosti božje to zemeljsko čustvo do Tebe pripomoček, s katerim pripravlja najini srci za nebeška čustva in ju čedalje bolj vleče nase. O Amalija, s še bolj gorečo in s še drugačno, posebno ljubeznijo ljubiva večno ljubezen, kakor je pa ta, ki jo je vžgala v najinih srcih. Najina ljubezen bodi nama najvišje na zemlji. Boga pa ljubiva s še pristrčnejšo ljubeznijo, če je mogoče. Da da, Amalija, je mogoče! S še pristrčnejšo ljubeznijo ga objemajva!“

Kmalu za temi besedami je Baraga tudi v dejanju pokazal, da res ljubi Boga nad vse. Odpovedal se je zaročenki Anici Dolinarjevi, odpovedal graščini, odpovedal vsem svetnim mikom in stopil v ljubljansko bogoslovje. A njegova lju-

bezen do Boga je šla še dalje. Odpovedal se je domovini, preljubi sestri Amaliji in tako dragim mu Kranjcem ter je šel v Združene države misijonsko delovat med Indijance. Odslej je bilo vse njegovo življenje ena sama pesem žrtvujoče se ljubezni za božje kraljestvo in neumrljive duše. Ob opazovanju njegovega misijonskega dela obstrmi vsak človek. To niso le junaška dela, to so naravnost čudeži, ki jih je zmogel le veliki genij, podprt in izpopolnjen s posebno milostjo božjo. Priznani slovenski slovničar, profesor dr. Anton Breznik je trdil, da je samo Baragov indijanski slovar s slovnico tako ogromno delo, da bi zadostovalo za celo življenjsko dobo povprečno nadarjenega jezikoslovca. Baraga je pa to delo izvršil ob vsestranskem misijonskem delovanju, ko je gradil cerkve, poučeval poganec o veri, skrbel za katoliške izseljenke in bil neprestano na misijonskih potih; obenem pa še vsak dan po več ur združen z Bogom v molitvi. Vse misijonske postaje ob Gornjem jezeru, ki tvorijo danes marquetteško škofijo, je takorekoč on sam ustanovil. Bil je res izreden genij, a obenem do skrajnih meja človeških možnosti izoblikovana svetniška osebnost. Vestno je izrabljal vsak trenutek časa in vneto vežbal vse svoje zmoglosti v neprestanem delu in molitvi.

Gonilna sila vsega njegovega dela pa je bila ljubezen do Boga in do duš. Za Barago veljajo dobesedno besede Tomaža Kempčana v Hoji za Kristusom:

„Kdor ljubi, leta, teka, se veseli, svoboden je in nič ga ne ovira. Vse da za. Tak je bil Baraga. In plačilo za to njegovo ljubezen je bila notranja sreča in mir srca. Večkrat je izjavljal:

„Neizmerno me tolaži in veseli, da sem tukaj med Indijanci.“ Baragovi sodelavci pa izjavljajo, da so Barago našli večkrat med Indijanci srečnega kot v raj, dasi v skrajnem ubožtvu.

PREŠEREN NASTOPI POT POSVETNOSTI

Sedaj pa primerjajmo z Baragom Prešerna. Kot visokošolec na Dunaju je

Prešeren zašel v lahkoživo, slabo družbo. Velemestno življenje ga je vedno bolj vleкло v nižave življenja. Vera in ljubezen do Boga mu je vedno bolj pešala. Baraga je na Dunaju nastopil pot svetosti, Prešeren pa pot posvetnosti. Doživljal je razočaranje za razočaranjem. Vedno pogosteje je iskal tolažbe v verseli družbi ob vinu in dekletih. A v srcu je bil vedno bolj nesrečen in nemiren. Začel je iskati tolažbe v sestavljanju pesmi, v katere je izlival radost in bridkosti svojega srca ter hrepenenje po ljubezni. Ko je ob neki priliki pokazal te pesmi jezikoslovcu Kopitarju, mu je ta svetoval, naj vse te pesmi zaklene za nekaj let v miznico in potem tiste, ki se mu bodo zdele še kaj vredne, opili. Ubogal ga je. Večino teh pesmi je pozneje sam uničil, ker se mu še niso zdele zrele.

Kot človek je postajal Prešeren vedno večji slabič, kot pesnik pa vedno boljši ustvarjalec. Vso svojo notranjo razdvojenost, razočaranja in hrepenenje srca je prelival v pesem. Pesniško se je šolal zlasti pri prijatelju Čopu, ki ga je uvajal v svetovno leposlovno književnost. Čim bolj je v Prešernu pešala vera in ljubezen do Boga, tem bolj je njegovo srce čutilo praznino. Pesnik je skušal to praznoto srca izpolniti s pozemeljsko, erotično ljubeznijo; posebno še, ko se je z vsem ognjem svojega srca zaljubil v Primčevo Julijo, hčerko bogate ljubljanske trgovke.

„TI SI ŽIVLJENJA MOJGA MAGISTRALE.“

Prešeren sam imenuje to dobo pesnjenja ljubezensko dobo: to je doba od 1831. do 1837. leta, torej doba, v kateri je Baraga najbolj plodno misijonsko deloval med Indijanci.

Prešeren pa je zastoj moledoval Primčevo Julijo za ljubezen. Zanj je ta doba čas silnih srčnih bolečin in skrajnih razočaranj. Na Boga, svojo edino pravo srečo, je skoraj pozabil; z vsem srečam pa je vzljubil dekle, ki ga je preziralo. To ga je neizrekljivo bolelo. Vse te srčne bolečine je zilil v pesniško mojstrovino

— sonetni venec, sestavljen iz 15 sonetov, katerih začetne črke dajo ime: Primicovi Juliji. V tem sonetnem vencu pesnik izraža željo po osebni sreči, ki bi jo našel v plemeniti ljubezni s Primčevo Julijo. Z njo v ljubezni združen bi dobil tudi moč, da bi zbudil slovenščino in pel še lepše pesmi ter Slovence popeljal v krog kulturnih, svobodnih narodov. Mnogi književniki so mnenja, da tako mojstrsko sestavljenega sonetnega venca kot je Prešernov ne najdemo pri nobenem drugem pesniku. Kajti Prešernu je res njegovo duševno razpoloženje narekovalo to obliko pesnitve, kar lepo razloži v uvodnem sonetu:

*Poet tvoj nov Slovincem venec vije,
s petnajst sonetov ti tako ga spleta,
da „magistrale“ pesem trikrat peta,
vseh drugih skupaj veže harmonije.*

*Iz njega 'zviraj, vanjga se spet zlije
po vrsti pesem vsakega soneta;
prihodnja v prednje koncu je začeta.
Enak je pevec vencu poezije.*

*Vse misli 'zvirajo 'z ljubezni ene,
in kjer ponoči v spanju so zastale,
zbude se, ko spet zarja noč prežene.*

*Ti si življenja moj'ga magistrale;
glasil se 'z njega, ko ne bo več mene,
ram mojih bo spomin in tvoje hvale.*

Prešernu je postala Julija to, kar Baragi Bog: smisel življenja. Prešeren je ta sonetni venec objavil 24. febr. 1834 v Ilirskem listu kot posebno prilogo, upajoč da bo morda le še gamil Julijino srce. A je dosegel prav obratno. Ona je bila tedaj že na tihem zaročena z Jožefom pl. Šojhštuelom. Zato mu je to pesnitev, ki je bila javno posvečena njej, silno zamerila; še bolj pa njen zaročenec, njena mati in vsa njena višja družba. Obsojali so njega in njegov sonetni venec. Tudi pesniške vrednosti mu niso priznali. To je Prešerna silno potrló.

„UP SREČE ONSTRAN GROBA...“

Ni še prebolel nesreče z Julijo, ko ga zadene nova, nič manj boleča nesreča.

Napis ob marquetteški stolnici; označuje grobnico v kripti, kjer je pokopan Baraga.

6. julija 1835 je utonil v Savi njegov prijatelj Matija Čop. Ko je na večer tistega dne (Prešeren zvedel za to nesrečo, je zajokal na glas in pohitel — ihteč skozi mesto — v mrtvašnico stare ljubljanske bolnice na Dunajski cesti. Prijateljeva nenadna smrt ga je silno potrla, a tudi na vso moč zresnila. Obupal bi bil ob vseh teh udarcih, da se ni vrnil spet k veri v Boga in k upu sreče onstran groba. V tem svojem duševnem razpoloženju je spesnil svojo najlepšo in najdaljšo pesem Krst pri Savici. Pomen in smisel te pesmi razloži v predhodnem sonetu Matiju Čopu:

*Minljivost sladkih zvez na svet oznani:
kak kratko je veselih dni število,
da srečen je le ta, kdor z Bogomilo
up sreče onstran groba v prsih hrani.*

*Pokopal misli visokoleteče,
želja nespolnjenih sem bolečine,
ko Črtomir vsak up na zemlji sreče.*

S temi besedami je povedana vsa vsebina Krsta pri Savici, ki se konča tako:

*Postane mašnik, v prsih umrjejo
nekdANJI upi. Med svoje rojake
Slovence gre, in dalje čez njih mejo.
Do smrti tam preganja zmoč oblake.
Domov je Bogomila šla k očetu,
nič več se nista videla na svetu.*

Tako je Prešeren v tej pesnitvi prišel do istega zaključka, kakor Baraga v resničnem življenju. Zdelo se je, da se bo tudi Prešeren uravnovesil in končno našel srčni mir. Pa je bil že preveč predan strastem in ni imel več volje, da bi sledil temu, kar je spoznal za dobro.

PREŠERNOV NOTRANJI ZLOM

Prešeren je kljub padcem ostal dolgo idealist. Nazadnje je pa prišlo pri njem do popolnega notranjega zloma. Prepustil se je nedovoljeni meseni ljubezni z delavskim dekletom, Ano Jelovškovo, s katero je imel 3 nezakonske otroke. Vendar se ni mogel odločiti, da bi se z njo poročil, ker se mu je zdela preveč preprosta in njegovi pesniški duši preveč tuja. Vest mu je vedno bolj očitala ta greh. Vse to in še druga razočaranja so ga privedla tako daleč, da je ponovno poizkusil narediti samomor. To svoje najbolj razburkano notranje stanje je s silno pesniško silo opisal v baladi Ribič. Pri njih se je reklo pri Ribičevih. Zato je še bolj namignil v pesmi s tem naslovom, da v ribiču opisuje sebe. Prikaže mladega, junaškega ribiča, ki je dolgo živel čisto in pošteno. Končno so ga zvalile k sebi pol nage morske vile, ki so ga prepričale, da se mu ne izplača čakati na idealno ljubezen, po kateri zastoj hrepeni. In pesem žalostno konča:

*Zgubljen je, vtopljen, se bojim.
Kdor ljubi brez upa, ga svarim,
nikar naj ne vesla za njim.*

V tej notranji razdvojenosti se je Prešeren vedno bolj vdajal nezmernemu uživanju alkoholnih pijač, s čimer si je

pokvaril tudi zdravje. Nezlomljen je ostal samo njegov pesniški dar. Prav zadnja leta svojega življenja se je dvignil Prešeren v najčistejši in najrahljejši šepet lirske pesmi. V teh pesmih so njegove želje že zastrte z odpovedjo in z milino, ki je tako pristno in preprosto izražena kakor milina slovenske narodne pesmi in tako globoka kakor je spoznanje človeka, ki je prehodil vse postaje križevega pota; pa še pod križem blagoslovlja življenje za vse, kar mu je dalo in kar mu je ugrabilo. Dasi je postal Prešeren velik življenjski slabič, je vendar ostal pesniškemu poklicu zvest do konca. Kajti zavedal se je:

*Kako bit' hočeš poet, in ti pretežko
je v prsih nosit al' pekel al' nebo!
Stanu se svojega spomni, trpi brez miru!*

NAUK PRIMERJAVE MED BARAGO IN PREŠERNOM

Prešeren je zavozil v življenju, ker je božjo ljubezen zapustil človeški ljubezni in ker proti svojim strastem in udarcem usode ni iskal moči v Bogu in v molitvi. A ko prebiramo njegove lepe in pretresljive pesmi, se nas polasča ista misel kot svetega arškega župnika Vojanega, ki je ob branju Davidovih sporkornih psalmov Boga hvalil za Davidov padeč v greh, ki mu je potem navdihnili tako presunljive psalme kesanja in sporkornosti. Ko bi bilo Prešernu potekalo življenje tako mirno in srečno kot si je v mladih letih želel, bi ne bil spesnil nikdar tako lepih in globoko občutenih pesmi kot jih je tako. Kajti križi, padci in razočaranja so ga življenjsko zresnili in klesali njegovo dušo ter ga končno pripeljali nazaj k Bogu in k virom pravega življenja.

Tako sta nam Baraga in Prešeren vsak po svoje zgled. Baraga zgled, kako naj živimo in delamo, ako hočemo osrečiti sebe in druge; Prešeren pa svarilen zgled, kako naj ne živimo, ako si hočemo prihraniti življenjska razočaranja in ohraniti srečo in mir srca.

BARAGOVA ZADEVA

Poroča Karel Wolbang C.M., U.S.A. — Nadaljevanje.

PO ODHODU P. BAZILIJ VALENTINA O.F.M. MED AVSTRALSKE ROJAKE

V počitnicah 1956 je zapustil ZDA o. Bazilij, frančiškan iz Lemonta v Illinoisu. Odšel je na novo službeno mesto kot dušni pastir Slovencev v obširnem delu Avstralije. Bil je več let urednik "Ave Maria", urejal z Mr. Gregorichem "Bulletin" in vodil tajniške posle Baragove Zveze.

Nesporno bo zgodovina Baragove zadeve ohranila številne dokaze o pionirskem 25 letnem prizadevanju Frančiškovih sinov za Baragovo beatifikacijo. O tem se je že mnogo pisalo tudi v naši reviji, ki je posvečena v glavnem širjenju misijonske ideje med slovenskim narodom, podpiranju misijonske akcije vseh slovenskih misijonarjev ter propagiranju Baragove zadeve med rojaki po vseh kontinentih.

Od začetka izhajanja do prenosa v Marquette je bil "Bulletin" tiskan v Lemontu brezplačno. V zadnjem letu je postalo to iz praktičnih in ekonomskih ozirov pretežno. Mnogoštevilni darovi za kritje propagandnih stroškov BZ prihajajo po dobrotnikih tudi skozi roke slovenskih frančiškanov iz ameriških Brezij v Marquette. Oo. Hugo Bren in Bernard Ambrožič, Cyril Shircel ter Bazilij

Valentin so nerazdružljivo povezani z razvojem BZ. In slovenski rojaki bodo zlasti v ZDA tudi v bodoče glede sodelovanja pri Baragovi zadevi navezani na pisanje lista Ave Maria.

V juniju se je o. Bazilij poslovil od Marquetta, ko je še enkrat obiskal Baragov grob in opravil v kripti sv. mašo po namenih vseh udov Baragove Zveze. Gotovo mu je bilo v tolažbo, ko je ves goreč za širjenje Baragove slave opazal zadnja leta, kako je BZ zorela iz nebogljenčka v močno organizacijo, ki je danes sposobna samostojnega življenja, novih naporov in z božjo pomočjo tudi zmagovitega poleta do zmage njene zamisli in cilja. On sam je zelo aktivno pri tem zorenju in rasti sodeloval.

„Pripravljen sem na vse težave, katerih vem, da ne bo malo“, je pisal čisto v Baragovem duhu. Med tisoči raztresenih rojakov bo mimo drugega utrjeval tudi Baragovo ime. Živa in pisana njegova beseda bo samo nadaljevala z delom to, kar je v ZDA tako uspešno zastavil. P. Bernard ga je verjetno že komaj čakal.

Uredniški odbor Katoliških misijonov se pridružuje mnogim Baragovim čestilcem in prijateljem o. Bazilija z iskreno željo in zaupno molitvijo, ki naj se pogosto dviga iz duš naših naročnikov in bralcev: „Poveličaj, Gospod, svojega sluzabnika Barago tudi po molitvah, naporih in žrtvah o. Bazilija v avstralskem vinogradu.“

MARQUETTSKI ŠKOFIJSKI KANCLER MONSIGNOR R. J. CHISHOLM — GLAVNI UREDNIK

Z veliko radostjo obveščamo naše čitatelje, da je nedavno prevzel glavno uredništvo Baraga Bulletin monsieur Robert J. Chisholm, J.L.C., kancler škofije v Marquetteu. Bil je vedno eden najbolj delavnih podpornikov Baragove zadeve in v raznih prilikah je dodal omembe vredne doprinose k njenemu napredku. Budno je zasledoval razvoj najnovejših raziskavanj v zvezi z življenjem škofa Barage in upati smemo, da bomo kmalu čitali njegove članke o duhovnem življenju svetniškega kandidata.

Prepričani smo, da je z novim urednikom, ki živi in deluje v škofiji sami, Baragova zadeva mnogo pridobila. Vsaj za njen nadaljni uradni razvoj v škofiji Marquette, ki bo z ozirom na zbiranje zgodovinske snovi, kot glede napredovanja zadeve v odnosih do Rima in za lažjo popularizacijo Baragove zadeve med katoličani ZDA, gotovo odločilnega pomena.

NAJBOLJŠI SLOVENSKI BARAGOSLOVEC DR. FRANC JAKLIČ DOSPEL V MARQUETTE

Dolgo je viselo nerešeno vprašanje, kdo naj bi prišel preobremenjenemu Mr. Gregorichu na pomoč. Na praznik Marijinega Vnebovzvetja je odletel iz Buenos Airesa in drugi dan v ZDA pristal bivši ljubljanski srednješolski katehet dr. Franc Jaklič. Nad četrto stoletja je proučeval Baragovo življenje, napisal Slovencem doslej najboljši njegov življenjepis in mnogo znanstvenih člankov v zvezi z BZ. Na povabilo marquetteškega škofa Noa z dne 18. I. 1956 in z dovoljenjem ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana je prišel 12. septembra v Marquette. Vsi vemo, da ni nihče v poznavanju Baragovega življenja in zgodovinskih prilik njegovega časa v Sloveniji in Avstriji dr. Jakliču kos. Svoje prve vtise takole popisuje:

„Tu sta me oba Gregoričeva gostoljubno sprejela; tudi škof Noa in monsieur Zryd. Občudoval sem delo, ki ga je že izvršil gospod Gregorich in ga še dalje snuje in vrši. Meni je začasno poveril propagando za Baragovo stvar v slovenskih listih in pa da proučim in uvrstim novo gradivo, ki ga je prejel iz Ljubljane in iz Dunaja. Stanujem v Orphanage in imam tam tudi dietno hrano.“

V nagajivi bolezni, ki rada pri delu moti, naj bo dr. Jakliču v oporo in bodrilo Baragova misel, zapisana v nekem njegovem molitveniku: „Kadar ti Bog kaj odvzame, tedaj bodi prepričan, da tega več ne potrebuješ. Kar Bog napravi, je prav.“ (4. marec 1854).

Njegov novi naslov je: Rev. Francis Jaklich, Holy Family Home, Corner Sixth and Fisher, Marquette, Michigan, U.S.A.

Gospa in gospod Gregorich, oba vneta delavca za Baragovo beatifikacijo.

USLIŠANJ NA BARAGOVO (PRIPROŠNJO JE VEDNO VEČ

V Katoliških misijonih objavljeno snov o Baragi v tem članku ne upoštevamo, ker je vsakemu bralcu itak redno dostopna. Tako tudi tam priobčenih uslišanj tu ne navajamo v celoti posebej.

Od decembra 1955 do sestave tega članka so se za uslišanja v raznih zadevah javno zahvalili nekateri v BB, drugi v Ave Maria in tretji v KM.

Bulletin 1955-56, II-III na strani 15 objavlja naslednje tri zahvale:

Mary Mernik, Milwaukee, Wisconsin, javlja: "Smem li izraziti javno svojo hvaležnost in mnogo zahvale svetniškemu škofu Frideriku Baragi? Prosila sem ga za veliko uslugo in mi je pomagal."

Mrs. Frances Jalovec, Argo, Illinois, se javno zahvaljuje oltarnemu kandidatu Frideriku Baragi za uslišanje v prošnji za zdravje. Dolgo časa je bila pod zdravnikovo oskrbo in ni mogla hoditi brez palice. Obrnila se je k škofu Baragi na pomoč. Naslednje jutro je opazila, da lahko hodi brez vsake težave.

N.N., Chicago, Illinois, piše: „Zahvaljujoč našega svetniškega škofa Barago pošiljam \$ 100.00 za njegovo zadevo.“

V Bulletinu (1955/56, IV, 29-30) so navedene javne zahvale, ki so jih Baragi za uslišanja sporočili na "Katoliške misijone" (1956, I-II):

Družina A. J., Buenos Aires, Argentína, za ozdravljenje hčere po ponovnih neuspešnih operacijah, ko so zdravniki upanje na ozdravljenje opustili.

Šolska sestra M. Tobija Fideršek iz misijona San José med Indijanci v Paraguaju za ozdravljenje indijanske na smrt bolne deklice ob opravljanju devetdnevnic na čast svetniškemu kandidatu Baragi z šolskimi otroci misijona.

Janez Lesjak, Podgora 5, Klobasnica, Koroška, Avstrija, za obvarovanje hčere Elizabete avgusta 1955 ob viharju v državi Connecticut, Združene ameriške države. Devetdnevnic škofu Baragi je bila uslišana predno je bila končana in je hči domov pisala o razdejanju viharja v okolici.

Iz „Ave Maria“ (1956, 1):

Mrs. Terezija Marusic, Kirkland Lake, Ontario, Kanada, izraža željo zahvaliti se javno škofu Baragi za uslišanje.

Mr. Ivan Plečnik, Middletown, Ohio, piše: „V gotovi važni zadevi sem se obrnil na Friderika Barago za pomoč in me je uslišal. V znak zahvale pošiljam \$ 10.00 za Baragovo Zvezo.“

Mr. Joseph Briski, Pittsburgh, Pa, svetuje nekaj, kar si moramo zapomniti: „Nedavno mi je prišla v roke izdaja ‘Register, National Edition’, in bil sem vesel, ko sem v njem opazil članek o škofu Baragi. Ta ugleden časopis je pisal o njem tudi lani... Trdno upam, da bo Baraga nekega dne na oltarju. Zadnja štiri leta sem živel na dijete zaradi sladkorne bolezni, ki me pogosto muči. Vzbog tega sem se obrnil na Barago in reči moram, da se je moje stanje znatno zboljšalo. Zdi se mi, da je čas, priporočati se mu z zaupanjem v vseh različnih primerih, če ga želimo nekega dne kot svetnika.“

Mrs. M. K., Chicago, Illinois, sporoča: „Prosila sem oltarnega kandidata Friderika Barago za njegovo priprošnjo v zelo važni zadevi. Uslišal me je in v zahvalo pošiljam \$ 100.00 za Baragovo Zvezo. Dobro bi bilo, če bi vsi, ki jim je pomagal, to objavili drugim v vednost.“

Med več zahvalami iz Gorenjega Michigana je ena prišla od Mrs. F. J. Seymour, Grand Marais, ki pravi: „Prosila sem našega svetniškega kandidata škofa Barago za zelo potrebno milost. Dan kasneje sem bila uslišana. Vsa čast našemu nebeskemu Očetu in njegovim dobrim svetnikom! Naj bi kmalu doživeli srečo častiti našega ljubljenelega Barago kot enega izmed Njegovih svetnikov (B 1955/56, IV, 29).“

To je samo nekaj znanih zahval za uslišanja v najrazličnejših zadevah duhovnega in materialnega značaja. Zdi se, da smo včasih malo zanikrni in precej počasni za izrekanje zahvale, ki jo tudi škofu Baragi dolgujemo.

„PROŠNJA ZA BARAGOVO POVELIČANJE V CERKVI“

30. avgusta je pod gornjim naslovom objavil tehten članek odlično urejevani goriški tednik „Katoliški glas“. Nekaj dni kasneje je glede Baragove zadeve napisal bivši kobaridski dekan in župnik Pavlin iz Gorice tole: „Zamiranja za Baragovo beatifikacijo je pri nas še vedno premalo. Prav gotovo je tudi pri nas nekaj krivde. Baraga ni dovolj populariziran. Katoliški misijoni pišejo sicer veliko o njem, a naročnikov na ta list je pri nas zelo malo, ker je naročnina za naše razmere previsoka. Isto velja za vse publikacije iz Južne in Severne Amerike. Kriva je temu previsoka valuta. Po mojem mnenju bi bilo treba gibanje za Baragovo beatifikacijo še bolj popularizirati in sicer z malimi brošurami, ki bi jih bilo treba vreči na tisoče med naše ljudi. Obenem pa je treba veliko moliti, ker Bog pričakuje in hoče tudi našega sodelovanja.“

Mr. Jože Gregorich (stoji v sredi) skupaj s člani novoustanovljene organizacije katol. zgodovinarjev v Marquettu, ki bo lahko veliko pripomogla k raziskavanju Baragovega življenja.

Baragove podobice z molitvijo za beatifikacijo, Baragova nova devetdnevnic in drug tiskan material o Baragi v slovenščini lahko vedno vsak dobi brezplačno pri upravi Katoliških misijonov in preko vseh njihovih poverjenikov po svetu. Baragove tiskovine v angleščini ter lepe Baragove slike za na steno pa v sedežu BBA v Marquettu, Michigan.

Vsa uslišanja na Baragovo priprošnje sproti javljajte na enega izmed sledečih uredništev: Baraga Bulletin v Marquettu, Katoliški misijoni v Buenos Airesu, Ave Maria v Lemontu in Katoliški glas v Gorici. Naslovi:

Rt. Rev. Msgr. Joseph L. Zryd, President, Historical Commission, 444 S. Fourth Street, Marquette, Michigan, U.S.A. — Ave Maria, Franciscan Fathers, Lemont, Illinois, U.S.A. — Katoliški misijoni, Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina. — Katoliški glas, Monsignor dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia, Italia. — Rev. Charles Wolbang C.M., 500 East Chelton Ave., Philadelphia 44, Pa.

ČUDOVIT SI V SVOJIH SVETNIKIH

GOSPOD, KI V BARAGI SI NAM PODARIL
PASTIRJA DOBREGA IN UČENIKA,
USLIŠI VERNIH SRC GOREČO PROŠNJO:
NAJ KMALU GA ČASTIMO POT SVETNIKA!

GOSPOD, KI DAL PO BARAGI POGANOM
SI MILOSTI IN VSEH DOBROT NEŠTETO,
USLIŠI NAS, KI PROSIMO, DA Z NOVIM
SVETNIKOM POVELIČAŠ CERKEV SVETO!

GOSPOD, KI BARAGA JE LE PO TEBI
NAPOROV ZMOŽEN BIL IN DEL VELIKIH,
DAJ, DA PO NJEM TE MOREMO SLAVITI,
KI ČUDOVIT V NEBEŠKIH SI SVETNIKIH!

GOSPOD, KI SI ODPIRAL RAJSKA VRATA
V DOM VRAČAJOČEMU SE MISIJONARJU,
DAJ, NAJ DELIMO Z NJIM NEBEŠKO SREČO:
NAJ SMEMO GA ČASTITI NA OLTARJU!

Marija Brenčič-Jelen

MOLIMO ZA BARAGOVO BEATIFIKACIJO

O BOG, KI SI V ŠKOFU FRIDERIKU BARAGI DAL
NAŠEMU LJUDSTVU VNETEGA DUŠNEGA PASTIRJA,
POGANOM PA GOREČEGA MISIJONARJA, PONIZNO
TE PROSIMO, POVELIČAJ GA, DA BO PRIŠTET MED
BLAŽENE TVOJE CERKVE, DA BOMO IMELI V NJEM
PRI TEBI MOGOČNEGA PRIPROŠNJIKA IN VZVIŠE-
NEGA VZORNIKA, KI GA BOMO S POMOČJO TVOJE
MILOSTI POSNEMALI V GOREČNOSTI
IN BOŽJI LJUBEZNI.

USLIŠI TO NAŠO PROŠNJO PO ZASLUŽENJU NAŠEGA
ODREŠENIKA JEZUSA KRISTUSA, SVOJEGA SINA, KI
S TEBI IN SVETIM DUHOM ŽIVI IN KRALJUJE NA
VEKOV VEKE. AMEN.

RIM, ATENE, NAIROBI IN NAZAJ

Piše Maksimilijan Jezernik, Rim

V. V DEŽELI MAU MAUOV

PRVO SREČANJE

Ekvator je že za nami. Pokrajina postaja počasi bolj pestra, puščava izginja in površje je vedno bolj valovito. Nekdo je zapazil goro Kenijo in hotel povedati, da smo v deželi Mau Mau-ov, v sredini Kenije, prav v bližini Nairobija, ki je glavno mesto.

Pokrajina je lepa in rodovitna. Ekvatorska vročina ji ne škoduje, ker je okrog 2000 metrov nad morsko gladino in ima za to vse pogoje, da se razvije počasi v bogato deželo. Glavno bogastvo so kavini nasadi, ki dajo pokrajini poleg vsega še svojstveno estetsko lepoto.

Vsi potniki so pri oknu. Nekaj ur smo zrl pod sabo neizmerne pokrajine, skoro brez vsakega najmanjšega znamenja, ki bi spominjalo na človeško bitje. Sedaj pa se vrsti pod nami hiša za hišo; bližamo se mestu. Še več! Pogled je izredno očarljiv. Dolgi nasadi kave prepletajo s svojimi neizmernimi ravnimi vrstami pokrajino in docela spremenijo prvotno obličje in ji pridajo svojsko lepoto. V sredi nasadov kraljuje lepa hiša, zgrajena v evropskem slogu, kar znači, da tukaj ne gospodujejo afriški domačini.

Tu in tam se pokaže še nov nenavaden pojav: nekatere hiše so obdane s štirioglatimi belimi črtami. Kaj neki je to? Ograje ne, ker so vse enako narejene in po navadi niso bele; niti ni misliti, da bi bili prebivalci znašli takšen okras samo zato, da bi povečali letoviščarjem zadovoljstvo nad lepoto dežele.

Lepe bele črte, ki so še posebno pestre po zelenih nasadih, so čisto drugega izvora. So dolgi, globoki, nekaj metrov široki jarki, ki so jih morali kopati Afrikanci, da bi z njimi zavarovali bele gospodarje pred nevarnostjo Maumauov.

Vsaka človeška lepota je nepopolna. Noben potnik ni spregovoril besedice. Morda so se bali, da bi s tem motili lep prizor. Samo Bog ve, če so pomislili na resnico, da se tudi v tej roži skriva dolg, črn trn.

Pod nami je Nairobi. Mesto je modernega izvora, zato zgrajeno po lepem prvotnem načrtu; zaradi širokih ulic nima težkega, neureje-

nega lica, kot ga imajo evropska mesta. Hiše so sorazmerno nizke, pravo nasprotje ameriškim velikanom. Nekoliko izven mesta je letališče, kjer znanci že nestrpno čakajo na naš prihod.

Afriški stražnik v čakalnici je bilo prvo in lahko bi rekel edino znamenje, da nisem v evropskem mestu. Vse drugo je popolnoma isto. Kaj pravim, še boljše! V Rimu smo se prerivali na letališču, da je bilo veselje. Tukaj o neredu sploh ni govora. Potnike so peljali v čakalnico, snažno in lepo sončno sobo, z mehкими naslonjači, ki bi jo lahko zamenjal s salonom bogatejše hiše.

Uradno poslovanje je potekalo v najlepšem redu, brez vsakega gnetenja. Uslužbenci so poklicali vsakega po imenu, ga peljali k carinskemu pregledu in zastopniku policije. V mojem primeru ni bilo nobenih težav in sem končal v nekaj sekundah. Dokumenti so bili urejeni in se ne bo treba več javljati na policijskih uradih kot v Rimu.

Biti moram objektivni in priznati, da ni šlo vsem tako gladko. Poleg angleških uslužbencev je bilo tudi nekaj Indijcev, katerim so izročali sumljive osebe. Zaradi uporniške nevarnosti so zelo pazili; vedó namreč, da se za vtihotapljanje raznih prepovedanih predmetov poslužujejo predvsem Indijcev. V takem primeru je bila preiskava temeljita, kot jo poznajo Angleži, kadar gre za res.

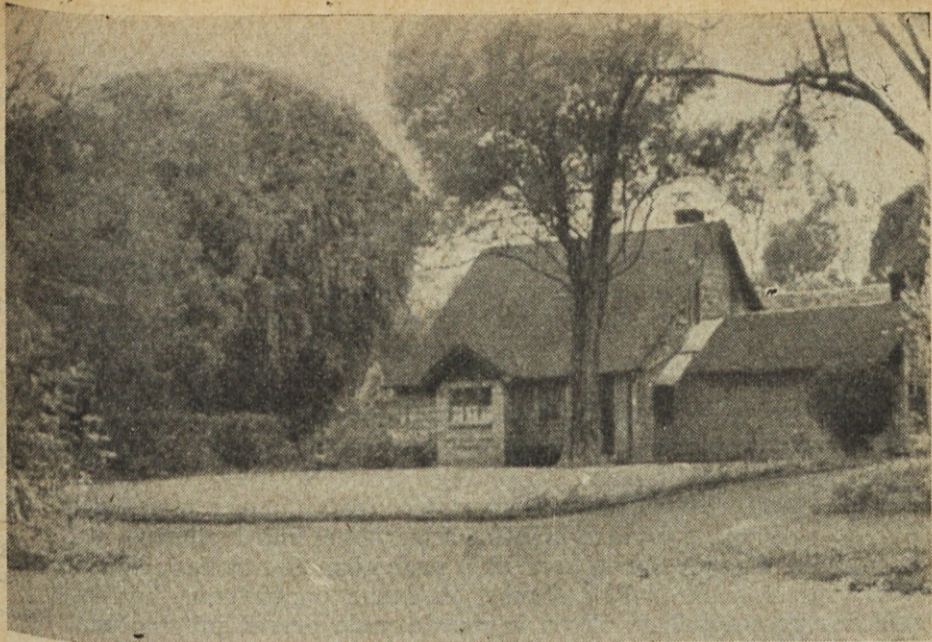
Mimogrede sem videl, kako so preiskovali prtljago neke Indijke, a se nisem ustavljal, ker sem zagledal pri vratih prijatelja, ki se mi je smehljaj in nestrpno čakal, da končam birokratske opravke.

Bralec je radoveden, kdo je ta prijatelj? Bi bilo preveč komplicirano, če bi ga hotel predstaviti z vsemi naveski, in bi bilo tudi brez koristi. Prijatelji so ga klicali za Dzima. Naj se zadovolji tudi bralec s tem prizvokom. Dzim! Zveni nekoliko čudno in se kar prilega človeku, ki je posvetil vse svoje življenjske sile afriškim narodom.

Poleg Dzima je čakal še Ksaverij, majhen in čokat afriški šofer, ki bo naš zvesti vodnik po neizmernih afriških cestah. V njegovo pohvalo naj dodam, da mi je kar hitro prevzel skrb za kovčke in jih naložil na avto, medtem ko sva si z Dzimom segla v roke in si voščila srečo pri afriškem obisku.

Med vožnjo z letališča v mesto se nisem zmenil za pokrajino. Najin pogovor je bil čisto drugje. Dzim je že cel dan na poti iz Mombase: to se pravi, da je prevozil okrog 550 kilometrov. Nisem se motil, če sem ga imenoval za prijatelja; samo prijateljstvo zmore in premaga take razdalje.

Ksaverij je pot natančno poznal in naju je zapeljal naravnost k misijonarjem Konzolate. Njihov misijon ne bo najino stalno bivališče, a se bova od časa do časa zatekla k prijaznim patrom in prosila za gostoljubnost.

Misijon Konzolate v Najrobiju, kjer je gostoval dr. Jezernik.

PO ULICAH NAIROBIJA

Ob petih zjutraj sem bil že pokoncu. Noč je bila sorazmerno precej dolga, ker smo šli zgodaj k počitku in sem se kar temeljito pripravil na preobložen dan. Po skupnem premišljevanju, kjer se zberejo vsi misijonarji, sem maševal na glavnem oltarju in za mano še apostolski delegat. Prisostvovalo je nekaj sester in žena ameriškega konzula, ki je po izjavah duhovnikov odlična katoličanka.

Na dnevnem redu je torej vse polno obiskov. S praktičnega stališča je najvažnejši k mehaniku, ker motor nekaj nagaja. Kakšna pustolovščina in neprevidnost, če bi kje obtičali v širni planjavi, brez vsake pomoči, in čakali pod milim nebom. Mehanik je torej za danes najvažnejša osebnost.

Delavnica je živa slika, koliko naznih socialnih slojev sestavlja mesto in kakšni so njihovi medsebojni odnošaji. Pri vходу je evropski uradnik, ki ima nalogo, da sprejme goste, jih porazdeli po socialni lestvici in tako odgovarja za dobro poslovanje prometa. Afrikance izroči posebnemu domačinu, Indijca že višjemu uslužbencu, Evropejca pa bo sam pripeljal k vodstvu.

Najin primer presega vse meje. Vrhovni vodja pride sam nasproti in se vljudno prikloni. Zadostoval je majhen migljaj in sta bila pri

avtu že dva uslužbenca, Afrikanec in Indijec, ki sta začela kar na mestu podrobno preiskavo. Dzim je odšel v pisarno in jaz sem ostal sam sredi pokvarjenih avtomobilov.

Ni potrebno veliko opazovalnega daru, da uganeš resnično stanje afriških socialnih spojin. Večina delavcev je afriška, posebno za najtežja in najnižja dela. Po navadi jih nadzira kakšen Indijec, ki je običajno na čelu različnih oddelkov in je zvezni člen do evropskih uradnikov. Teh je le prav malo; odgovorni so za podjetje in gospodarijo v polnem pomenu besede. Po pripadnosti ene od teh treh skupin veljate in dosledno temu vas sodijo in z vami ravnajo.

To so bila le moja opazovanja in zaključki. Prijatelju sploh nisem omenil vtisov, ker sva imela za pogovor še vedno rimske dogodke.

Avto je bil bolj pokvarjen, kot sva si predstavljala midva. Direktor se je moral osebno pozanimati in je obljubil, da bo popravljen še pravočasno in bova mogla brez odlašanja na dolgo pot proti Lusaki.

Po nairobških ulicah ni rimskega prometa, kjer je frančiškanski sistem pogostokrat še najbolj hiter. V nekaj minutah smo že na drugem delu mesta, na malem hriščku, kjer je cel kup lepih poslopij. Najlepše je St. Mary's School, očitno najbolj moderna katoliška srednja šola v prestolnici. Velika stavba, moderno opremljena, sezidana popolnoma po evropskem okusu in morda malo preveč preobložena. Ravnatelj je pojasnil, da je izključno za evropske sinove.

Razepljenost družbe v razne kategorije in medsebojna odtujenost ima svoje žalostne posledice v sami zibelki bodočega naraščaja. Bog daj, da ločitev ne bi privedla do medsebojnega nesporazumevanja.

Dopoldanski čaj je v angleški družbi nekaj svetega. Je prilika, ko se misijonarji zberejo v obednici in oddahnejo od težkega dela. Zaradi počitnic so bili vsi učitelji prosti in se je obednica skoro napolnila. Okrog 20 patrov družbe sv. Duha se je zbralo okrog velike mize, ki je bila še kar dobro obložena. Ob čaši čaja in pri lahkem kajenju, se jezik rad razveže. Razgovor je živahen in pride na dan kar celo število vsakdanjih zanimivosti, ki dajo ozračju prijeten ton.

Sredi živahnega razgovora vstopi kisumski škof Hall, ki je prevozil nekaj stotin kilometrov in se hotel sestati z apostolskim delegatom. Po rodu je Anglež, po srcu popolen Afričan, po duši apostolski škof.

Srečanje je bilo toliko bolj veselo, ker ima v Propagandi dva gojenca in je željno pričakoval sporočil, če sta zadovoljna in zdrava. Ne bi mogel trditi, da sem govoril s predstojnikom gojencev, temveč z njihovim očetom. Oči so ga izdale.

Malo naprej na hriščku je nadškofijski dvorec, nova palača, ki jo je zgradil novi nadškof McCarty, bivši tajnik apostolske delegacije. Ime mi ni bilo nepoznano, ker je slavni Mc Carty, ki je bil desna roka junakinje apostolata Edel Queenove. Po rodu je Irec, česar ne more zatajiti, ker ga zunanost preveč izdaja.

Iz misijonov v Nairobiju: misijonar pred odhodom na misijsko potovanje, po obisku Najsvetejšega.

Bil bi preveč pederzen, če bi skušal na kakršenkoli način označiti to veliko osebo, ki je že več let osrednji činitelj katoliške dejavnosti v Keniji. Globoko spoštovanje in osebni stiki nadškofa z Edel Queenovo, sta bila dva razloga, da sem bil svidenja tako zelo vesel. Pred obedom je ostalo še nekaj prostega časa, ki ga je bilo treba izrabiti. Z nadškofovim tajnikom poletiva nazaj v mesto, kjer ima nekaj opravkov, in si ogledava bodoči razcvit Cerkve. Prav v sredini mesta je že odmerjeno zemljišče za stolnico, v bližini je središče Marijine legije.

Nairobi je bila izhodna točka legionarke Queenove. Je samotno mesto, od koder si je osvojila dušo Afrike in spoštovanje celega sveta. Nazaj grede sem se ustavljal na njenem grobu. Preveliki so bili moji stiki z Legijo, z ustanoviteljem Duffom; predobro sem poznal njena junaška dela, da bi bil mogel pozabiti na njen grob. Počiva na samotnem pokopališču, ki je odločeno za duhovnike. Misijonarji so ji s tem skazali spoštovanje in priznali njene zasluge za Cerkev. Spoštljivo sem se odkril, se zbral in se poglobil v molitev. Najbrž nisem prosil za njeno dušo, temveč sem se zatekel po pomoč. Za blagor Cerkve, Afrike, šolskih sester v Kairu, ker sem jim obljubil, da se jih bom spomnil na Edelinem grobu, za sebe. Kar nejevoljen sem bil, da nisem vzel seboj aparata, ker bi mi bila slika njenega groba lep spomin. Vsekakor premajhen in prebled za njen orjaški lik. Čez nekaj mesecev sem

zvedel, da so že pričeli s procesom za beatifikacijo. Umrla je šele pred dobrimi petnajstimi leti.

Čas je potekel in nama se mudi, ker sva že skoro prepozna za obed. Res, apostolski delegat in nadškof naju že čakata v sončni sobi in opazujeta krasno okolico. Ozračje je kar domače in sploh ni sledu po uradnih formalnostih. Prijeten razgovor se nadaljuje tudi med obedom, kjer smo samo mi štirje. Ali bolj natančno, so še afriške sestre, ki vodijo gospodinjstvo nadškofijskega dvorca. Okusen obed in snaga dvorca dokazujeta, da je popolnoma resnična nadškofova pohvala njihovega vzglednega delovanja.

Popoldne je v načrtu še en obisk. Nazareth Sisters želijo na vsak način videti apostolskega delegata in so pripravljene v ta namen prekiniti duhovne vaje. Zvedo za oviro, da ni avtomobila, ker je v popravilu. Izgovor ne velja. Čez četrte ure stoji pred vrati krasen avto. Voznik naznani, da je nama na razpolago. Ne preostane nič drugega kot predaja.

Popoldne ob štirih sva v samostanu in jezuit Murphy iz Lusake ni prav nič protestiral, ker sva motila nekoliko sestrsko zbranost. Tragika in zanimivost je bila samo v tem, da patru jezuitu niso povedali, kdo pride na obisk. Pomanjkljivost sestre prednice je imela žalostno posledico.

Pri čaju se Anglež najbolj razgovori in pridejo na dan celo osebna razglabljanja, ki pa seveda še daleč ne dosegaajo zgovernosti latinških narodov. Tako se je pripetilo tudi tokrat. Pater jezuit je mislil, da ima pred sabo navadnega škofa, in si je dovolil naštevati razne opazke, ki jih je slišal na račun apostolskega delegata. Očitki niso bili slabi, nasprotno so podčrtali njegovo delavnost in priljubljenost. Samo to so zapazili, da je pogosto na poti, da potuje prav malo z letalom in se poslužuje predvsem avtomobila.

In tu dostavi jezuit še svojo opazko:

“Se vidi, da je Avstrelac, zato ne more mirovati in mu teče po žilah prava kengurujevska kri.”

Sestra prednica je kar bruhnila v smeh; apostolski delegat jo je kar pridno posnemal. Samo s tajnikom sva skušala rešiti položaj. Naju je smeh sicer zelo silil, a sva se še kar obvladala. Pater pa je čisto po svoje tolmačil najino zadržanje, češ da najbrž ni dobro razložil in da midva nisva razumela šale. Zato je skušal za naju pripraviti še drugo popolnejšo izdajo. Tokrat sva odpovedala tudi midva in dala patru popolno priznanje.

Ubogí pater je kar osupnil, ko mu je tajnik namignil, da je mladi, prijazni in preprosti škof — apostolski delegat.

Obisk ni bil brez vsakih posledic. Hčerka japonskega uradnika, ki bi bila po uradnih predpisih izključena iz evropskih šol, bo sprejeta v gimnazijo.

Prvi dan sem dobro izrabil. Vse polno prizorov se mi je vrtelo pred očmi, ko sem zvečer prijel za pero in začel pisati dnevnik. Dolgo sem razmišljal, pisal, ker sem se bal, da bi mi ušla kaka drobtinica. Zbiral sem posamezne prizore, jih motril in iskal v njih življenjske sile misijonskega žitja.

ZAČETNI STIKI Z MISIJONI

Hiša Konsolatinih patrov ni misijon v pravem pomenu besede, temveč le preprosta postranska hiša, kjer najdejo zatočišče njihovi misijonarji na poti; istočasno pa je nekako predstavništvo reda v glavnem mestu. Dosledno je osebje maloštevilno, ravno toliko, da morejo vršiti svoje posle. Trije patri, dva brata in tri sestre.

Po večini so iz Severne Italije, Piemonta, kjer je žibelka reda. Vojna vihra je skoro docela uničila postojanko in jo je rešil materialnega in moralnega propada nam še nepoznani predstojnik Borsetti, ker je na duhovnih vajah. Njegov smeh je tako očarljiv, da se mu niti angleška flegma ne more ustavljati.

Kakšni so prvi vtisi? Ne bom sodil, ampak bom navedel le nekaj posebnosti, ki so me presenetile. Nisem pričakoval, da bi jih zasledil prav v osrčju Afrike.

Predstojniki zelo pazijo na skupno družabno življenje misijonarjev. V našem primeru jih najdem zbrane zgodaj zjutraj pri premišljevanju, pri mizi in pri verskih opravilih. Nekaj minut pred kosilom in še dolg razgovor po večerji so najprijetnejši trenutki, kjer privre na dan vsa misijonarjeva živahnost in navihanost. Čas, ko se njihov duh pošteno odpočije, vzplamti kot bi bil doma, in se naužije novih sil za težko delo. Posnetek nepozabljivih slovenskih zimskih večerov.

Silna obremenjenost. Ves ostali čas je misijonar zakopan v delo in vkljenjen v hišni red, v resnično vsakdanjost, ki zagotovi uspeh in napredek Cerkve, a istočasno gloda misijonarjevo telo in čestokrat pospeši ter podčrta globoke gube na mladostnem čelu.

Na vratih sem zapazil dnevni red in si ga iz radovednosti prepisal. Je vestna slika življenja in na podlagi njega bo bralec ugotovil, če so moje trditve pretirane.

Med tednom: 5.10 vstajanje, 5.25 Angel Gospodov, jutranja molitev in premišljevanje, 6 sveta maša, 7.15 zajtrk, 12.30 Angel Gospodov, obed in za tem obisk Najsvetejšega (v predpisanih dneh ob 18.15 blagoslov), 18.30 rožni venec, Angel Gospodov, večerna molitev, duhovno branje, 19.30 večerja in ob 21.30 gredo k počitku. V nedeljah je praktično prav isto, z edino razliko, da se spremeni v nebistvenih stvarih vrstni red.

Dan za dnevno, leto za letom, prav ista pesem.

Nismo v kakšnem samostanu, kjer vladata mir in premišljevanje, ne! Smo v sredini Afrike, pri napadalnih četah. Ne pri gibčni mladini!

ni, temveč po večini pri odraslih, preizkušenih možeh, katerim že zakriva bela brada nagubančeni obraz.

A slika ne bi bila popolna, nasprotno bi manjkal ravno glavni činitelj, če ne prikažem še druge plati njihovega vsakdanjega delovanja. Vira, kjer srkajo moč; čudodelnega kamna, kamor se vračajo zmučeni po nadaljne krepčilo — cerkev. V njej so združeni pri jutranji posvetilni molitvi, med premišljevanjem božjih skrivnosti, pri Marijinem slavospevu in na koncu dneva pri zaključku, ko lahna noč ob jame pokrajino in privošči tudi izmučenemu telesu nekaj počitka.

Misijonarjevo življenje ne pozna mehkužnosti. Pri drugih redovih bodo sicer majhne spremembe, a ne v bistvenih rečeh. Vsi so podobni pravim orjakom in junakom, ki so na bojnem polju in se z bojevanjem pripravljajo na naslednji naskok.

Bitka je svojevrstna in pretkana. Dzim mi je pravkar prinesel "East African Standard". Odprem in prebiram. Kar mrzlica me prevzame. Pred sabo gledam, kako evropska Eva ponuja afriškim, še nezkušenim narodom prepovedano jabolko — omejitev otrok v družini.

"Nikar!" bi zavpil, da bi me slišala cela Afrika. "Sama laž, ne verjemite!"

To bi naj bil sad evropske kulture. Lažnjivi preroki! Vem, da ste prehitro spoznali tujo učenost, ki vam je ukradla Boga in z Njim mir in številno družino. Dva otroka sta vam že preveč, ker obujata vest, ki bi jo radi zadušili, a noče utihniti. Vem, da ste zagrenjeni, brez človeških idealov; da ste opazili resno nevarnost v Afrikancih, ki se množijo, množijo. Se bojite velikih afriških družin in se vprašujete:

"Kaj bo iz tega?"

V podzavesti slišite lahen, a premočen odgovor: "Naša smrt!"

Bog vas ohrani še dolgo let in vam daj še obilo bogastva! Vedite pa, da niste na pravi poti. Javno poniževanje afriške družinske celice bi vam utegnilo biti usodno. Skrivno vtihotapljanje nalezljivega strupa po kočah, po zdraviliščih, bo spodkopalo temelje vaših domov. Satanška želja po uničenju afriških družin bo vaša smrt. Skrb, da bi se še vaše ekonomsko stanje ne poslabšalo, vam pripravlja pogrebno rakev, umetno izdelano in z zlatom okovano.

Zaprl sem časopis.

Lik starih in osivelih, prijaznih in včasih neuglajenih misijonarjev se je nemudoma povečal, zablščal v vsej svoji veličastnosti.

"Kam plovemo?" se vprašujejo evropski priseljenci.

Domačini poslušajo pohlepno vabljivi glas.

Pred obema blešči zmučen a čist misijonarjev obraz.

Po večerji sem poslušal pridigo patra Paytana o vsemogočnosti rožnega venca.

tion!, attention, électrique — pozor!, pazi na električno), kadar se električna napeljava kolesa zatakne za kako vejo.

Mlajšim in šibkejšim angelom ni dano priti dovolj blizu mojemu biciklu, zato koračijo tesno na moji levi in desni. "Atasió, Mompé!" (attention, mon Père — pazi, oče). Eden najmlajših me vodi za roko, drugi mi kaže mesto, kamor bi bilo morda bolj varno stopiti; In manibus portabunt te, ne forte offendas.

Morda vas še nisem spomnil na dejstvo, da moji angeli varuhi nimajo na sebi ničesar, kar bi jih pri hoji oviralo. Jaz nosim dolge hlače, ki jih je treba zavihati nad koleno. Oni imajo, ali pa tudi ne, par kvadratnih decimetrov stare in umazane tkanine, ki jim visi od pasu. Ko se pogrezajo pregloboko v mlako, "zaveso" privzdignejo proti rami. Mene težijo čevlji, v katerih drsim na spolzkem blatu in gnijočem lesu. Oni se z bosimi nogami oprijemljejo kot ptica svoje veje, na kateri sedi. — Stopim na prekljo, ki se pod menoj pogreza v vodo. Za menoj se z vsemi štirimi drži drugega konca iste preklje mali angel, rekoč: "Atasió, Mompé!"

Za seboj ujamem pogovor: Ekol 'enkoso! (kolikšna meča!). Angeli me občudujejo. Mnogo govorijo moji angeli med seboj in vedno dovolj glasno, da jih morem razumeti. Ne upajo si nagovarjati me za vsako malenkost, stavijo mi le važna vprašanja: "Kaj neki jeste na misijonski postaji? Ali morda meso?" Ali pa: "Brez dvoma bi mogla dva naenkrat na tvoje kolo, kaj?"

Ko pridemo končno na suho in trdno pot, mi angeli privedejo moj bicikelj. Angel, čuvar moje zračne sesalke, se prerine naprej, da mi jo izroči iz roke v roko. Ob tej priliki povprašam nekatere manj znane po njih imenu; saj morajo imena angelov lepo zveneti. Naj navedem nekatera: Nasad banan, Sled divjačine, Bojni duh, Prazno naselje, Močna lijana, Poglavarjev blagoslov, Tat banan, Opičja skrivnost, Nabasan trebuh, Plesalec. Ponosni so na svoja imena in povedo jih s tako resnobo in samozavestjo, kakor je to storil nadangel, ko se je predstavil Tobiju: Jaz sem Rafael.

Sedaj se bodo lovili za bicikljem. Naj se zabavajo, zaslužili so. Tudi porivali me bodo najrajši, ko bo šlo navzdol. Malo je ravnine pred menoj, pot se zopet spušča v globelj. "Če takoj ne stopiš s kolesa, te bo tam spodaj pognalo v vodo." Seveda zvesto poslušam svarilo svojega angela. Pridemo do plitvega potoka: deset metrov poplavljenega steze. Puste me čez vodo. Ker angeli vse vedó, me poučijo o imenu potoka: Djali Itoko.

Onkraj vode se svet zopet strmo dviga, pa ne za dolgo. Z roba se pogled odpre skozi redkejša drevje na bližnjo vas, naš cilj. Moji angeli nastavijo roke ob usta in javijo moj prihod...

Koče zamorcev so postavljene na obeh straneh vzdolž ceste, ki je obenem edina ulica v naselju. Ljudje nas že pričakujejo, ko vstopamo

v vas. Mojih angelov je sedaj legija in vsak bi rad še enkrat porival kolo in mene na njem, preden dospemo do vaše kapele. V zabavo jim je, ko sem primoran vleči za zavoro, kar jim zablja vzklik: "Akangi fele" (zavr! je — "Fele" je iz francoskega frein).

In jaz, nehvaležneš, stopim s kolesa, pozdravim ljudi okoli sebe, pogledam v kapelo in pozabim nje, ki so bili do tega trenutka moji spremljevalci, varuhi in vodniki. Medtem so se že oddaljili, da se čimprej vrnejo v domačo vas in spotoma bo ves čas razgovor tekkel okoli moje osebe.

Da se jim vsaj deloma hvaležno oddolžim, sem zapisal te vrstice, hvaleč predobrega Boga, ki mi je poslal svoje angele v osebi teh zamorčkov. Kolikokrat in kako radi so mi v teku let pomagali premagovati težke prehode čez močvirja in vodne tokove, da sem jih mogel obiskovati v njih domačih vaseh! In še v kratek čas in razvedrilo so mi bili poleg vsega.

Urban Fackx C.M.

(Prevedel Karel Kerševan C.M., Belg. Kongo.)

Prizor z neke afriške slavnosti na misijonu.

O NARODIH IN LJUDSTVIH V MISIJSKIH DEŽELAH

AVSTRALIJA IN OCEANIJA

MIKRONEZIJA

Vzporedno z Melanezijo, na njenem severu, se raztezajo v bolj ravni ploskvi od zapada proti vzhodu otočja Mikronezije. Vzhodni otoki Mikronezije se namreč ne nagibajo proti jugu kot melanezijski in tako nastane na vzhodu med obema skupinama nekakšna zagozda, v kateri ležijo majhni polinezijski otoki, polinezijska enclava ali če govorimo o Polineziji kot dominantni otoški skupini, polinezijska eksklava. Ogromna večina mikronezijskih otokov in otočij leži že severno od ekvatorja in zato naziv za to skupino pod imenom "južno morje" seveda ni prav prikladen. Vsi otoki Mikronezije so razmeroma zelo majhni, če jih primerjamo z otoki Indonezije, pa tudi Melanezije. Na zemljevidu so to samo majhne pikice, teh pikic je pa zelo mnogo. Le tri, štiri pike so tolikšne, da zaslužijo ime "pike". Površina morske gladine, iz katere štrlijo mikronezijski otoki, je velika; toda površina suhe zemlje je majhna. Štetje iz l. 1936 je navedlo okoli 100.000 domačinov, štetje po l. 1950 150.000 prebivalcev. Ker so otoki res majhni, je gostota prebivalstva le precejšnja. Po prvi svetovni vojski je dobila Japonska precejšen del Mikronezije, ker je bila takrat na strani entente in so bila ta otočja prej deloma nemška. Po zadnji vojski gospodarijo tam ZDA in deloma Anglija.

Od zahoda proti vzhodu se vrstijo otočja Palau, Karolinski otoki (dolžina več kot štiri Jugoslavije!); nekako koncem prve tretjine Karolin se proti severu v rahlem loku razprostirajo Marijanski otoki, potem si sledijo proti vzhodu otok Nauru, Marshallovi otoki in južno od teh Gilbertovi otoki.

Prebivalci Mikronezije so temnorjave polti, pa proti vzhodu vedno svetlejši. Na zapadu so zaznatni v mikronezijskih jezikih indonezijski, na vzhodu pa polinezijski vplivi.

Na otočju *Palau* imajo višje poglavarje, ki stojijo nad nižjimi poglavarji. Prav tako imajo tudi ženske svoje poglavarice. Moški imajo svoje posebne klube, ki imajo lastne stavbe. Tja vabijo dekleta iz sosednjih vasi, vendar jim tega ne tu, ne tam doma ne štejejo v sramoto in se ta dekleta pozneje navadno dobro pomožejo. Ogrodje hiš, tudi klubskih, sestavlja močno tramovje, strehe so zelo strme. Hiše so bogato okrašene. Ceste v vaseh so tlakovane. Verstvo teh otočanov je precej zmešano. Vendar častijo povsod poleg nižjih božanstev in duhov svojih prednikov neko najvišje bitje. Včasih so bili Palauci lovci na človeške glave. Ne samo v okrasih svojih rodbinskih in klubskih hiš, tudi sicer se povsod odlikuje lesna obrt, rezbarstvo. Razvito je tudi lončarstvo, tkalstva pa ne poznajo.

V *Karolinskem otočju* se vrstijo od zapada proti vzhodu poleg neštevilnih manjših otoki Jap, Lamotrek, Oleaj, Mokemok, Truk, Poloot, Murilo, Nama, Josap-

Namoluk Lukanor, Panape in Kusae. Jap, ki je med največjimi otoki Mikronezije, je razdeljen podobno kot Palauski otoki, med področja glavarjev in njihovih podglavarjev. Tam vladata dve stranki. Vasi so razdeljene med razne stanove, katerih najnižji je suženjski. Družabna razporeditev je v bistvu materno pravna. Poleg drugih božanstev so poznali izrazita rastlinska. Hiše so zgrajene v podolžnih šesterokotnikih, strehe so strme. Imajo podobne moške klube kot na otočju Palau. Značilen je njihov denar, njihovo menjalno sredstvo. So to veliki, okroglo obdelani, pa precej ozki kamnitni krogi, nekako podobni našim mlin-skim kolesom; drobiž je seveda manjši in včasih sestavljen iz školj in drugih drobnarij. Tu že spet procvita tkalstvo kot potem na vseh Karolinških otokih. Kiparstvo je precej realistično. Naravno je, da so otočani večji mornarji. Na otokih, ki ležijo vzhodno od Japa, so hiše pravokotne. — Nekako v sredini Karolin se dviga iz morja večji otok *Truk*, ki je kulturno središče sredine tega otočja. Tukaj je tkalstvo zelo razvito. Vendar se ponašajo žene z golim životom, zato pa nosijo tembolj gosta in do tal segajoča krila. Oba spola pa si nadevata v hladnejšem vremenu nekaj pončo (indijanska pelerina). Zelo radi si nadevajo Trukci in njihovi sosedje razen nakit iz rastlinskih sadežev, tetovirajo in slikajo si telo. Tudi tukaj je družabna ureditev maternopravna, vendar je in morda prav zato je veljavnost poglavarjev precej majhna. Verstvo Trukovcev je nekako bolj organizirano ali je vsaj takšno bilo: se pravi, da so bile njihove verske predstave bolj določene. Vrhovni bog Anulep je imel zvitega sina Olefata, ki so ga poznali tudi drugod v Oceaniji, tako da nekateri etnologi pišejo o posebni olefatski religiji. — Na skrajnem vzhodu Karolinov štrliča iz morja otoka Panape in Kusae. Sta razmeroma velika, kot na zapadu Jap. Razlikujeta se od ostalih karolinških otokov po tem, da obstajajo tam poleg običajnih mikronezijskih vasi stara mesteca, nekoč rezidence za kralje in višjo duhovščino. Starost teh mest cenijo na 500 let, več ali manj. Starejše je bilo kraljestvo Panape, pa si ga je potem podvrglo kraljestvo Kusae. Novo skupno kraljestvo so Kusaeveci razdelili na pet poglavarstev. Poleg najbrž poznejših nižjih božanstev so na otoku Panape, prav tako kot na otoku Kusae častili vrhovnega boga, ki niti tu niti tam ni imel posebnega imena, ampak je bil pač vrhovni bog.

Prebivalci *Marijanskih otokov*, ki se odcepijo od Karolinških proti severu, so precej pomešani s Filipinci in sicer v zadnjih stoletjih prav z že od Špancev pokatoličanjenimi Filipinci. Prejšnje verstvo prvotnega, tu naseljenega naroda Kamoro živi samo še v spominu in vražah. Tudi staro kamorsko plemstvo ima še nekaj veljave. Klubi kot smo jih srečali na otočju Palau in Karolinah, so se tudi tu deloma ohranili. Hiše si gradijo Marijanci na kamnitih stebrih.

Razmere na otoku Nauru so že bolj podobne onim na Marshallovih in Gilbertovih otokih. Razdelitev v plemiški, meščanski in suženjski sloj je tu precej dosledno izvedena.

Na *Marshallovih otokih* srečamo posebnost v hišni zgradbi. Hiša v Oceaniji je na splošno nazemska hiša, to se pravi: na trdnih tleh zgrajena hiša. Tukaj imajo pa hiše, ki so nekakšna mešanica med takšnimi, s tal zgrajenimi in med onimi na koleh postavljenimi hišami, ki imajo v ostenjih še posebne na koleh razpete terase kot spalnice. Čolnarstvo - mornarstvo je na Marshallih posebno imeniten poklic. Čolni so veliki in gonijo jih velika trikotniška jadra. Prebivalstvo se deli sicer v štiri razrede: visoko plemstvo, nižje plemstvo, najemnike in one brez premoženja. Vendar živi tu še vmesni stan, ki se rekrutira največ iz sinov srednjih slojev, gojencev pomorske šole. Tam vzgajajo pomorščake ne samo s praktičnimi vajami, ampak tudi s teoretičnimi nauki. Za nazorni pouk imajo

zemljepisne karte, v katere so zarisani morski tokovi z vlakni palminih vej, otoki pa s školjkami.

Gilbertovi otoki, na jugu Marshallovih, so poljedelsko revni in se tamošnji prebivalci zadovoljujejo z drevesnimi sadeži in ribami, ki jih je dovolj na obrežjih. Zelo radi pijejo palmovo vino. Na severnih otokih je delitev družbe v poglavarje, srednji sloj in sužnje strogo začrtana, na južnih otokih pa vlada prastara demokracija. In čudno: prav na teh južnih otokih nosijo moški že od nekdaj, kar domačini in tujei pomnijo, hlače kot današnji Evropejci. Samo da so te hlače na Gilbertovih otokih spletene iz kokosovih vlaken.

M. M.

PO MISIJONSKEM SVETU

POLOŽAJ V ANGOLI

Angola je velika portugalska kolonija, ki leži ob južnem Atlantiku med Belg. Kongom in Južnoafriško Unijo. Ima ta dežela precejšnjo samostojnost, med drugim tudi svojo lastno narodno skupščino, ki pa so si jo črnici priborili šele v zadnjih letih. Pred nedavnim je ta angolski parlament precej svojih sej posvetil dveh najvažnejšim vprašanjem v deželi: stanovanjem in šolstvu.

Stanovanjsko vprašanje je iz dneva v dan bolj zamotano, posebno v prestolniškem mestu Luandi, ki ima 160.000 duš. Ubožne družine, ki tvorijo velikanško večino vsega prebivalstva, doživljajo v tem pogledu pravo tragedijo. Dejstvo, da je parlament vrsto dni tako temeljito obravnaval ta pereči problem, dokazuje tudi hotenje, da ga bodo skušali čimprej reševati. Mestna občina je že predložila načrte za zgraditev posebnega domačinskega okraja blizu letališča. Zdaj poziva tudi zasebnike in vsa večja privatna podjetja, da z lastnimi pobudami skušajo reševati, kolikor mogoče.

O trenutnem položaju šolstva, ki je na skrbi katoliških misijonarjev, je posebno in izčrpno študijsko poročilo pripravil semeniški rektor iz Luande, msgr. Manuel Nunes. Visoki cerkveni dostojanstvenik je sam tudi član angolskega parlamenta. Med drugim je v tem poročilu dejal:

“Prav malenkosten je odstotek tistih, ki hodijo v šolo, če pomislimo na množice domačinov, ki žive v popolni duhovni bedi. Po škofijskih poročilih hodi v katoliške misijonske šole kakih 25.000 gojencev. O evangeljskih šolah ni poročil. Nobenega dvoma pa ni, da vsi šolarji v deželi po državnih, misijonskih in zasebnih šolah ne presežejo števila 40.000. To pa je komaj slaba desetina vseh otrok v Angoli! Velik razlog za to nesrečo je predvsem občutno pomanjkanje učnih morčiči po osnovnih šolah. V misijonske šole prihaja mnogokrat do 70 ali še več učencev. Pa tudi šol samih je občutno premalo. Skoraj vse, kar jih je, so postavili katoliški misijonarji, ki so le na redke čase prejelj kako skoraj samo simpatično pomoč od strani države in krajevnih oblasti.”

Veliko dobrega stori v Angoli na vzgojnem polju “Radio Ecclesia”, ki ga vodijo misijonarji. V lanskem decembru je ta radijska postaja slavila dve leti svojega obstoja. Letos jo nameravajo še razširiti in pojačiti.

SPREOBURNJENJA MED VIETNAMSKIMI BEGUNCI

Lani je v katolištvo prešlo čez tisoč beguncev iz severnega Vietnama, ki žive zdaj po posebnih begunskih naseljih na jugu. Trenutno se pripravlja na krst čez pet tisoč katehumenov. Med novimi krščenci so tudi družina nekega polkovni-

ka, advokata, profesorja pa razni višji uradniki in izobraženci. Posebno pozornost je s svojim prestopom vzbudila gospa Helena Elizabeta Vu-thi Ngai. O tej gospe govori na široko pisatelj dr. Thomas Dooley v svoji znameniti knjigi "Temveč reši nas hudega..."; predstavlja jo kot mater tisočernih otrok. Gospa se dejansko že čez deset let velikodušno posveča izključno skrbstvu in reševanju zapuščenih otrok. S tem velikim apostolatom je začela ob izbruhu komunistične revolucije v Indokini, leta 1946. Takrat je zbirala krog sebe sirote brez staršev, jim dajala hrano in obleko in jih nastanila v svoji hiši v Hai-fongu. Njen dom se je skoraj spremenil v veliko, po vsem Vietnamu znano sirotišnico An - Laz (Mir in veselje). Po nesrečnem ženevskem dogovoru, ki je Vietnam raztrgal na dvoje, je junajško izselila v Saigon čez 300 teh sirotnih otrok. Njen prestop v katoliško Cerkev je tedaj pravi praznik vietnamske krščanske dobrotelčnosti.. Veliko upanja je, da bo tudi tistih 200 njenih sirot, ki so še pogani, skoraj našlo pot v naročje edino zveličavne Cerkve.

POLOŽAJ CERKVE V BIRMANIJI

Birmanija, kjer kot misijonar deluje tudi naš slovenski rojak, salezijanski brat Joško Kramer, je svojo samostojnost zadobila po zadnji vojni. Prej je bila angleška kolonija. Danes šteje ta mlada azijska država že skoraj 20 milijonov duš. Katoličanov med njimi pa ni niti 1 odstotek. Velikansko večino tvorijo med Birmancej budisti, ki jim sledo animisti, muslimani in hindujci. Vseh kristjanov je nekaj čez 350.000. Katoličanov je po zadnjih poročilih s katehumeni vred 182.585. Protestantov pa nekaj manj — 165.000.

Cerkveno upravno je država razdeljena na 7 cerkvenih pokrajin: obe nadškofiji v Mandalayu in Rangun, kjer deluje 50 misijonarjev iz pariške družbe za zunanje misijone; v škofijah Kengtung in Toungoo misijonari 46 duhovnikov milanske misijske družbe; škofijo Bassein

upravlja domača duhovščina, apostolsko prefekturo Akyab 13 očetov iz Salette, prefekturo v Bhamo pa 28 duhovnikov iz Družbe sv. Kolumbana. Tem je prišteti še 7 salezijanskih duhovnikov, ki delujejo v dveh od omenjenih pokrajin.

Število vseh duhovnikov v Birmaniji je 229; azijskih je med temi 86, vsi Birmanci, razen 3 Kitajcev, 15 Indijcev in 6 Euroazijcev. Bogoslovja Birmanija še nima, pač pa 34 bogoslovcev, ki študirajo v bogoslovju v Penangu na Malajskem. So pa v deželi 4 mala semenišča, kjer študira 117 gojencev.

KRŠČANSTVU SOVRAŽNI BUDISTI NA CEJLONU

Kot vsako leto, so tudi lani cejlonski budisti začeli svoj narodni kongres v dneh krščanskega božičnega praznika. Mnogo so ljudje pričakovali, da bo "Budovo leto" prineslo vsaj nekaj verskega pomirjenja na otok. A božični budistični kongres je prav nasprotno dokazal. Sam predsednik, dr. Malalasekara, ki je bil ponovno enoglasno izvoljen tudi za leto 1957, je v svojem uvodnem govoru divje napadel vladu in katoliško Cerkev. Vlado dolži, da ne izpolnjuje obljub, ki so jih njeni člani dajali ljudem pred volitvami. Grozil je z oboroženo vstajo, če se razmere kaj kmalu ne uredijo. Katoličane pa čakajo presneto vroči dnevi, če bi se izpolnile kdaj vse grožnje tega budističnega voditelja. Zahteval je, da v dveh letih najkasneje vlada prevzame v svoje roke vse katoliške šole, ki so jih misijonarji za ceno tolikšnih žrtev ustanovili in postavili. Katoliško misijonstvo je treba po njegovo z vsemi silami zatreči. Cerkev naj bi za vsakršno posest, tudi za najmanjšo in najrevnejšo misijonsko postajo, plačevala državi še poseben davek. Zahteva tudi, da katoličani takoj prenehajo s svojim apostolatom po šolah po vseh budističnih krajih. Govoril je seveda, kot je to že običajno, o neizmernem bogastvu katoliške Cerkve, ki jo je predstavljal kot izrazitega zastopnika tujega imperializma... Te protikatoliške grožnje so v popolnem nasprotju s

cejlonsko državno ustavo, ki jamči svobodo veroizpovedi. Na srečo pa vseh teh ukrepov proti Cerkvi ne bo treba podvzeti, kot je izjavil eden izmed uglednejših zborovalcev budistov, kajti katoliška Cerkve, ki je po njegovo ne le narodna, temveč nič manj mednarodna nevarnost, je tako in tako v poslednjih zdihljajih in se je že začela posluževati budističnih metod, da zadrži svoje umiranje...

MISIJONARJI BEGUNCI DELUJEJO V MAKAO

Japonska zasedba Kitajske in poznejša komunistična revolucija po zadnji vojni sta v Makao, ki je v portugalskih rokah, primorala kakih 50.000 Kitajcev iz različnih provinc. Apostolat med temi begunci je makaški škof zaupal 5 jezuitom in pomožnemu bratu, ki so bili vsi v zadnjih letih izgnani iz Kitajske. Misijonarji so od škofa prejeli posebno poslopje in cerkev sv. Avgušтина, ki je zdaj središče kitajskih katoliških beguncev. Apostolat, ki ga ti jezuitski misijonarji opravljajo, je velik in čudovito uspešen. V petih letih so krstili 1212 oseb, skoraj vedno kar cele družine, 15 katehistov, vsi sami novi kristjani, zastonj opravlja svoje apostolsko delo, ki bo v bodočnosti kdaj lahko še v veliko korist kitajskim škofijam. Novi kristjani, ki so vsi že tudi prejeli birmo, so pa izredno zgledni in vztrajni v svoji veri. Zaradi vedno večjega porasta svojih vernikov, so jim bili misijonarji primorani poskrbeti tudi primerne šole. V neki hiši, ki jo je odstopil krajevni škof, so pred dvema leti odprli prvo šolo, ki je koj spočetka sprejela 440 gojencev. Zdaj pripravljajo tudi že večerno šolo za ubožne otroke in pa meščansko, ki je tudi namenjena begunski mladini. Učne moči dejansko vzdržujejo misijonarji, kajti prispevek od strani gojencev je naravnost malenkosten. Dobrotnikov z večjim vsotami pa hvala Bogu ne zmanjka. Verski pouk predjemajo otroci v šoli; odrasli, ki čez dan delajo, pa v večernih urah po katehumnath. Tudi za krščansko dobrodelno

skrbstvo so poskrbeli, s pomočjo ameriške "Catholic Welfare". Med drugim vzbujajo posebno pozornost: zidava 300 hiš in 2 dispanzerjev, razdelitev čez 10 tisoč vreč riža, 60 tisoč zavojev masla, mleka v prahu, zdravil in podobnega — vse kitajskim beguncem, vse — delo šestih katoliških misijonarjev!

MARIJANSKA RAZSTAVA V INDONEZIJU

V Bandungu v Indoneziji, ki je kot azijsko mesto znan po svojih mednarodnih konferencah afriških in azijskih sil, so priredili razstavo edinstvene vrste na Daljnem vzhodu: bila je namenjena umetninam, ki predstavljajo Mater božjo, skozi vsa stoletja, bodi v zapadni ali vzhodni umetnosti. Razstavo je že v prvem tednu obiskalo čez 3000 ljudi. Pozneje bodo razstavo prenesli še v druga mesta po Indoneziji. Misel za razstavo je dal apost. vikar v Bandungu, msgr. Arntz, ki je znal porabiti zavzetost in navdušenje Indonezijcev ob času Marijinega leta. Naprosil pa je za sodelovanje vsa katoliška središča po svetu. Eden prvih, ki se je pozivu odzval, je bil kölnski nadškof, kardinal Frings, ki je odstopil za razstavo vso prebogato zbirko posnetkov in fotografij nemških in drugih evropskih umetnin, namenjenih čaščenju Matere božje. Namen razstave je bil predvsem, poglobiti med Indonezijci Marijino čaščenje pa prikazati vzhodni ženi, ki se posebej po muslimanskih državah danes bori za doseg svojih pravic, lik "blagoslovljene med ženami".

SUDANEC SE ODPIRAJO OČI

Neodvisni sudanski dnevnik "As Sudan Al Hadid" je v eni svojih zadnjih številik utemeljil svoje protisovjetsko pisanje: če je nasproten sovjetski ekspanzivnosti v svetu, ne napada s tem ruskega naroda! Njegovo napadanje velja izključno komunistični politiki in načelom komunističnega nauka. Iz vsega pisanja tega resnega sudanskega časopisa pa je očito, da se Sovjetija vmešava že čisto

odkrito v notranjo sudansko politiko. Komunistično rovarjenje v Sudanu vodi Moskva. To prekucuštvo se je še posebej povečalo, odkar imajo Sovjeti svoje poslaništvo v Hartumu, sudanski prestolnici. Časopis opozarja na komunistično delovanje, saj se upravičeno boji, da se bo USSR poslužila severnosudanske naklonjenosti do Egipta in tako razširila svoj vpliv tudi na to deželo Gornjega Nila.

KATOLIŠKO SOCIALNO SKRBTSTVO NA CELEBESU

V prestolnici otoka Celebes, ki spada skoraj ves v Indonezijsko zvezno republiko, delujejo že nekaj let z velikim uspehom redovnice znamenite ameriške misijonske družbe "Medical Sisters". Odkar so 1947 prišle na otok, se je v njih porodnišnici v Makasarju rodilo čez 12 tisoč otrok. Trenutno je v tem zavodu dnevno čez 10 porodov. Delujeta pa v porodnišnici zdaj le dve sestri-zdravnici. Tretja je odšla v bolnišnico Pare-Paré na jugu Celebesa, ki je podružnica makasarskega misijona.

V ZAŠČITO KMETOV

Ozemlje katoliškega misijona v Ndandi (afriška Tanganjika) je poseljeno predvsem s kmeti, ki pa so v obdelovanju zemlje še neznansko nazadnjaški. Težko boste našli tam vrtove in pasade ali kako večje prizadevanje za vzorno živinorejo. Tudi perutninarstvo je še na prav primitivni stopnji. Razumljivo, da ljudstvo v takšnih pogojih živi vse prej kot človeka vredno življenje. Zato pa tolikšen beg v mesto. Ta težnja je očitna predvsem pri mladih ljudeh, ki so vsaj nekaj let hodili v šolo. Beg v mesto in zapuščanje dežele je ujma, ki vsak dan bolj pesti Tanganjiko. Benediktinski misijonarji v Ndandi skušajo zdaj ta beg v mesto preprečiti. Ustanovili so posebno kmetijsko šolo, ki ima trenutno 40 gojencev. Pouk na tej šoli traja štiri leta. Poučujejo pa: obdelovanje zemlje, vrtinarstvo, perutninarstvo, sadjerejo, gozdarstvo ter moderno farmarstvo. Poleg

teh predmetov pa še splošno znanje in verouk. Več na mladih gojencev, ki so skončali prvi štiriletni tečaj, so si že ustvarili lastne farme. Trije kmečki katehisti, ki so tudi študirali na tem zavodu, so se posvetili verski vzgoji vseh svojih mladih rojakov po kmetih, ki so končali ljudske šole. Njih delovanje je izredne važnosti. Prav od njih zavisi rast krščanske miselnosti in zadovoljstvo vseh mladih farmarjev v deželi.

KITAJSKI KATOLIČANI KICEJO...

"Kitajski kristjani pozivajo kristjane vsega sveta, naj ne hodijo na Kitajsko!" Komunistična "ljudska" vlada nenehno poziva kristjane različnih zapadnih in vzhodnih držav, naj obiščejo rdečo Kitajsko. In so se že našli katoličani v Franciji, Belgiji, Irski, Madžarski in na Poljskem, ki so sprejeli to rdečo vabilo. Razumljivo, da so vsi duhovniki in kristjani, ki jih ti naivni turisti na Kitajskem srečajo, sami "progresivni" katoličani, ki so jih za stik s tujci izbrali komunistični oblastniki. Rdeči hočejo tujcem dokazati, da vlada danes na Kitajskem popolna verska svoboda, da je življenjska raven najpreprostejših izredno visoka: če so škofje v zaporu, so izključno zaradi svojih zločinov proti vladi in ljudstvu... Seveda vse to ni važno, kajti načrt vseh teh obiskov je vnaprej točno določen in turisti pač ne morejo, kamor bi sami hoteli. Vsi, ki inozemske obiskovalce spremljajo pri njih obisku v kitajskem "rdečem paradizu", najsi so tudi navadni soferji in hotelski strežaji, morajo predhodno v pripravljani tečaj po komunističnem vzorec. Obiskovalcem iz tujine pa je strogo prepovedano, da bi se svobodno razgovarjali ali obiskovali navadne ljudi. Razumljivo, da ob takšnem "vodstvu" vsi obiskovalci razglašajo resnično "versko svobodo" na Kitajskem. Lahko pa si predstavljamo, kakšen udarec predstavljajo vse te izjave kitajskim katoličanom, ki trpe najhujše muke zaradi zvestobe svoji veri in Cerkvi. Ti ne prenehajo moliti, naj bi Bog razsvetlil vse tuje obiskovalce, da bi s treznimi

oči gledali na resnični položaj verskega življenja pod rdečimi oblastniki. — Samo en primer: Ko so prišli na obisk irski kristjani, so komunisti, vedoč kako je Marijina Legija nastala prav na Irskem, ukazali vsem tem spremljevalcem tujih turistov: "Nikar ne govorite, da je Marijina Legija reakcionarna ustanova!" Ni jim zadostoval samo molk o tej organizaciji: sami od sebe so hiteli zagotavljati obiskovalcem, da Marijina Legija ni reakcionarna! A Marijinih legionarjev, ki trpe po ječah, niso izpustili na svobodo in brž ko so Irci odšli, je bila Legija ožigosana spet kot reakcionarna. Zato pa kitajski kristjani, ki dobro poznajo vse te rdeče zvijače, iskreno žele, da kristjani iz drugih dežel ne hodijo v obisk na Kitajsko.

KONGRES KATOL. AKADEMIKOV V INDOANEZIJI

Za sklep lanskega leta je Zveza indonezijskih katoliških akademikov spet priredila svoj vsakoletni kongres. Tokrat je bil v kraju Batu, blizu Malanga. Zborovanja se je udeležilo čez 300 akademskih zastopnikov s šestih indonezijskih univerz. Pridružili so se jim mnogi avstralski akademiki, ki so bili takrat slučajno tam. Na zborovanjih so vseučiliščne pozivali, naj se pokažejo katoličane ne le ob posebnih prilikah, marveč tudi v vseh odtenkih svojega vsakdanjega življenja, pa da naj se zavedajo svojih odgovornosti kot katoliški izobraženci do Cerkve in družbe. Resolucije, ki so jih na kongresu enoglasno sprejeli, vsebujejo predvsem: protest proti zločinskemu postopanju USSR z madžarskimi rodoljubi, poziv posebno akademski mladini, naj svoje osebne koristi zapostavlja splošnim koristim celokupne družbe, pa pospeševanje stikov s sorodnimi mladinskimi združenji po katoliškem svetu. Kongres je, ker se ga je udeležil tudi nadškof msgr. J. Klooster, nazorno pokazal, kakšno važnost polaga Cerkev v misijonih na katoliško vzgojo mladega izobraženstva, ki utegne že jutri igrati eno najodličnejših vlog v življenju mladih azijskih držav.

Lani je v Indiji prvič izšla v pisavi devanagiri, ki je enaka sanskrtu in hindi jeziku, knjiga "Christian Purana", ki ji je avtor p. Tomaž Stephens. "Purana" je indijska beseda in pomeni — stara sveta zgodba. Omenjena knjiga je obširna epska pesnitev, ki obseže 10.962 verzov, v marathi jeziku. Pesnitev govori o glavnih dogodkih stare in nove zaveze, vse pa okrog Kristusa, ki je osrednja postava in glavni junak, "življenje in luč tega sveta". Pesnik je omenjeni p. Stephens, ki je živel od 1549-1619. Bil je sin bogatega trgovca iz Londona, obenem pa prvi angleški jezuit, ki je prišel v Indijo. Pesnitev je prvič izšla 1616. leta v Goa, pozneje pa tudi v letih 1646 in 1654. Vse izdaje pa so bile, kot tudi umetniško opremljena iz leta 1907, ki jo je pripravil José L. Saldanha iz Mangalora, natisnjene v latinici. Marathi jezik pa je v latinici docela nečitljiv. Zato so mnogi izrazili željo, da bi poskrbeli za novo izdajo, ki bi bila natisnjena v devanagiri pisavi. Sedanjo izdajo je pripravil v omenjeni pisavi prof. Shantaran P. Bandelu. Knjiga je žela veliko pozornost tako med indijskimi kristjani kot pagani.

BARAGOVA ZADEVA

Lepo prosim, da objavite sledečo mojo zahvalo:

Podpisana se javno zahvaljujem škofu Frideriku Baragi za uslišanje. Z devet dnevnico smo se obrnili z zaupanjem nanj, v zadevi obolenja, ki je celo družino navdalo s skrbjo. Nismo še končali z devetdnevnic, pa zdravil in zdravniške pomoči ni bilo treba več. Zato tudi drugim rojakom priporočam, da se v vseh svojih težavah zatečejo po pomoč k temu velikemu Slovencu, ki — upamo vsaj — bo kmalu prištet med svetniške vzornike.

Anica Pavlovčič,
Córdoba, Argentina

IZ PISEM SLOVENSКИH MISIJONARJEV

Djakarta, 6. januarja 1957.

Prečastiti gospod!

V zadnjem pismu sem obljubila, da bom poslala kaj zanimivega iz Indonezije. A najprej vsem dobrotnikom misijonarjev in vsem misijonarjem blagoslovljeno novo leto! Da bi z božjo pomočjo vsi mnogo naredili za razširjenje božjega kraljestva na zemlji! Svet Kristusu!

V novembru 1956 je vesoljni svet molil za Indonezijo. Udje apostolske molitve so prosili presv. Srce, da bi se večalo število katoličanov v tej mladi deželi. Le nekaj misli:

1. Število katoličanov stalno raste: leta 1932 jih je bilo 353.250, pred vojno 636.766, danes skoro 1.000.000. V tem vinogradu Gospodovem dela sedaj 937 duhovnikov; v sedmih velikih semeniščih je 133 bogoslovcev, v 18 malih semeniščih je vpisanih 1.222 dečkov, ki upajo priti do cilja — do duhovniškega posvečenja. Na prvi pogled so ti podatki razveseljivi — toda večina misijonarjev je inozemcev. Od l. 1953 država skoro ne da dovoljenja, da bi novi misijonarji prišli v Indonezijo. Nekako čez 20 let se bo število misijonarjev, ki sedaj delajo v vinogradu Gospodovem, zmanjšalo zaradi smrti ali osemoglosti. Če država ne bo dovolila vstopa tujim misijonarjem, bodo morali domači duhovniki prevzeti njih mesta. Po osnovni šoli zahteva priprava na duhovniški poklic še dvanajst let študija. V najboljšem primeru lahko rečemo, da bo 75% bogoslovcev doseglo cilj. Čez šest let bo posvečenih okrog 100 duhovnikov. — Le ena tretjina dečkov v malih semeniščih bo vztrajala do konca; to se pravi, da bo čez 12 ali 15 let ok. 300 duhovnikov pripravljenih za delo. Toda število sedanjih duhovnikov se bo zmanjšalo: nekako 2½ do 3% vsako leto. Novi duhovniki bodo komaj zadostovali za nadomestitev onih, ki so odšli. In mi računamo ra večje število katoličanov... Če ne pridejo novi misijonarji in če se število do-

mačih bogoslovcev ne poveča, se bo versko znanje pri katoličanih zmanjšalo in — tudi njih vpliv na državno življenje.

2. Ta vpliv je sedaj majhen. Indonezija šteje skoro 80 milijonov prebivalcev in v tem velikem številu je le en milijon katoličanov. Zadovoljitj se moramo z majhnim številom katoličanov v parlamentu; da bi pa to število imelo velik vpliv, tega ni mogoče pričakovati. Zaupati moramo kljub temu. Pod vodstvom sv. Duha bo tudi Indonezija sprejela Kristusa in njegov nauk. Naj se naši sovražniki opirajo na svojo moč — adjutorium nostrum in nomine Domini — Naša pomoč je v Imenu Gospodovem!

3. Naši sovražniki so močni, Mohamedanci hočejo, da bi islam postal državna vera. Na drugi strani so komunisti zelo aktivni. Samo v Djakarti je od 57 kitajskih časopisov 27 komunističnih; od 90 šol je 47 komunističnih in tri katoliško usmerjene. V komunistične šole zahaja 28.000 učencev, v vse ostale skupaj pa le 15.000.

4. V takih razmerah se polaga temelj novi državi — njena ustava. Je res potrebno, da vesoljni svet podpira delo tukajšnjih katoličanov z molitvijo in žrtvami. Predvsem pa je treba moliti, da bi čim bolj zraslo število svetih duhovnikov!

V zadnjem pismu sem tudi omenila notranje težave v Indoneziji. Ne vemo, kaj še pride. Podpredsednik republike, dr. Hatta, se je odpovedal svojemu položaju. Je zelo resen mož, odkritosrčen in velik rodoljub; zato pač mi mogel odobravati postopanja predsednika Sukarna in njegovih ministrov. Ni mu kazalo drugega kot da se umakne. Masjumi, mohamedanska stranka, zahteva, da se sedanja vlada menja. Hočejo, da Hatta postane prvi minister. Dr. Hatta bi bil na to pripravljen, a le pod pogojem, da mu puste proste roke, ker ne pripada nobeni stranki, in pa, da mu zaupajo to mesto do prihodnjih volitev. Predsedniku in njegovim ministrom te zahteve niso preveč všeč,

ker v sedanjih razmerah, ko še ni sprejeta državna ustava, delajo, kar se jim zljubi. Sukarno si je zdaj vzel že četrto ženo in hoče, da mu zgrade počitniško palačo na otoku Bali. Med tem pa prebivalstvo živi v revščini!

Indonezijska poroka na Sumatri.

V Indoneziji se poroke še vedno vrše po starih običajih. Velik del prebivalstva je mohamedanske vere. Koran, mohamedansko sveto pismo, vsebuje ves nauk in predpise. Mohamed, ki je knjigo sestavil po Alahovem navdihu, kot pravijo, daje ženi zelo majhno ceno in v sveti knjigi izrecno zatrjuje, da žena nima duše. Možu dovoljuje, da si vzame štiri žene. Seveda se samo bogati možje morejo poslužiti tega dovoljenja, če želijo.

Ta nauk korana ima velik vpliv na razmere med možem in ženo. Mož lahko ženo odslavi, kadar se mu zljubi. — Za dekleta je velika sramota, če ostanejo same. Le redki so primeri, da bi se žena sama vzdrževala s svojim delom. Velika sramota je tudi za ženo, če možu ne more dati otrok: mnogokrat je prav to možu vzrok, da ženo odslavi. Poroko otrok urejajo starši. Večkrat se zgodi, da nevesta vidi svojega ženina prvikrat šele na poročni dan. Mohamedanska poroka nima veličine in pomena zakramenta in seveda zakon nima stremljena in posvečenja, kot ga mi poznamo. Po koraru je poroka le civilna formalnost in se vrši brez praznovanja. Vodi jo "kadi" — verski upravitelj. Nevesta ni prisotna: nadomestujeta jo oče ali stric. Po tej formalni poroki sta mladenič in dekle mož in žena, a se še ne smeta videti.

Zvečer pred pravim poročnim dnem se začne praznovanje v hiši ženina in neveste.

1. Na tako imenovani "malamberinai" (večer, ko nevesti nohte in dlanj rdeče pobarvajo z listi rastline "inai") sedi nevesta z zaprtimi očmi, z rokami na kolnih, kolikor mogoče nepremično, na okrašenem poročnem stolu. Ta položaj je znamenje čistosti. Nevesta je oblečena v

belo obleko, na kateri se že vidi zahodni vpliv.

2. Povabljeni prihajajo blagoslavljati nevesto. Blagoslov obstoji v tem, da nevesti potresejo glavo in roke z rižem in rožari.

3. "Kadi", verski voditelj, je zadnji povabljen. Svoj govor konča z molitvijo, v kateri prosi za Alahov blagoslov (berkat) in pri kateri vsi navzoči dvignejo roke do višine prs.

4. Naslednji dan pride ženin v nevestino hišo. En član nevestine družine ga vzame na rame in ga nese v hišo.

5. Ženin ne sme takoj vstopiti; družina ga ustavi pri vratih. Ko plača zahtevano vsoto, simbolični dar, sme v hišo.

6. Nastopi zelo pomemben trenutek v njegovem življenju: prvikrat zazre svojo nevesto.

7. Za nevesto ta trenutek še ni prišel: zelo nedostojno bi bilo gledati ženina v obraz. Zato mora gledati v tla.

8. Naslednji dan se vrši zadnji del poroka: očiščenje. S tem je poroka končana. Naslednji dnevi so namenjeni obiskom sorodnikov in prijateljev.

V Randfonteinu v Južni Afriki deluje uršulinska misijonarka m. KSAVERIJA LESJAK, ki je 15. decembra 1956 pisala tole zanimivo pismo:

Naše misijonsko delovanje v vsej Južni Afriki doživlja v teh časih svojo težko preizkušnjo. Katoliški misijoni so predmet velike gonje. Dejansko se borimo za obstoj. Vso oblast imajo naši nasprotniki v rokah. Edino naše zatočišče sta Bog in Njegova Mati. Tudi naši najmlajši črnopolti šolarji molijo vsak dan "Hopola — Spomni se". Kako leto dni bo že še kako šlo. Ob koncu 1957 pa bomo morali spet registrirati naše misijonske šole: ostale bodo le tiste med njimi, ki bodo po godu prosvetnemu ministrstvu... Delamo vsestransko, skušamo zadostiti vsem zahtevam, ki ne nasprotujejo našim načelom. Letos nas je državni šolski nadzornik vsaj že desetkrat obiskal. Vedno so nad nami, vsak naš ko-

Dve slovenski misijonarki iz Južne Afrike med svojimi dragimi zamorčki.

rak nadzorujejo. Letos sem imela v razredu 59 fantov in 72 deklet. Je to 7. razred ljudske šole, kjer učimo tudi ročno delo, risanje in umetno obrt. Sama pa se ukvarjam še z zakristijo in vrtarstvom. Tako moji dnevi sežejo pozno v noč. Poleg vsega smo se morali letos podvreči še novemu učnemu načrtu, ki je vpeljal dnevno še dve in pol uri več pouka. Imeli smo sv. birmo, dvakrat krst, dvakrat prvo sv. obhajilo, ob koncu leta pa še razstavo, koncert, tekme v petju in športne prireditve. Prav zaradi omenjene razstave izdelkov umetne obrti nisem mogla nič poslati za misi-

jonsko tombolo. Že v oktobru smo morali vsa ročna dela naših fantov in deklet predložiti predstojnikom. Oba nadzornika sta bila nad izdelki tako zavzeta, da sta nagovorila, naj priredimo splošno razstavo ob sklepu leta. Vse izdelke smo morali tedaj pridržati tukaj.

Iskreno se zahvalim za "Kat. misijone". List res rada prebiram, saj tako plemenito družijo vse slovenske misijonarje med seboj in s sodelavci v zaledju. Cenim Vašo požrtvovalnost in misijonski trud naših rojakov. Bog Vam vsem povrne! Vsem pa želim iz sreca blagoslovljeno novo leto!

DAROVI ZA MISIJONE

Sklad za slovenske misijonarje:

Trst: Župnija Opčine, 7.750 lir; N.N. grupa iz Mačkovelj, 1.000 lir.

Gorica: Družbenica za č. g. Majcena, 5.000 lir; Pavšič Marija, za bengalske misijone 3.300 lir; Brezigar 600 lir; N.N. 400 lir.

V tiskovni sklad KM so darovali:

U.S.A.: Mr. Cerar Frank, 2,50 dol.; Mr. Anton Jeglich, 2,50 dol.; Mr. Vrtačnik Alojzij, 10 dol.

Argentina: Jereb Jurij, 10 pesov; Rozalija Grošelj, 5 pesov; Ga. Šmalc, 20 pesov; Vinko Žitnik, 10 pesov.

Splošno za misijone so darovali:

N.N. (po Bidovec), 50 pesov; N.N. (po Bidovec), 13 pesov; Čargo Majda, 20 pesov.

V zahvalo Baragi:

Sušnik Franc, Lanus (za beatifikacijo), 200 pesov; Klemenčič Anica, Munro, 100 pesov; Homan Bernarda, Munro 50 pesov; Klemenčič Rozalija, 100 pesov; Korošec Jože, Munro (za beatifikacijo), 50 pesov.

ZA BARAGOVO MISIJONIŠČE:

Mrs. Frances Marolt, Cleveland, 5 dolarjev; Mrs. Louise Sustersic, Timm, Kanada, 2,50 dolarja.

Argentina: Ga. Antonija Krajnik, San Justo, 153 pese; Suhadolnik, Lanus, 50

pesov; Lucija Kukovič (Kralj), 50 pesov; g. Vinko Žitnik, Capital, 100 pesov; Družina Rode, 600 pesov; N. N. Lanus, 60 pesov; č. g. Radoš, Balcarce, 500 pesov; g. Anton Zajc, Lanus, 100 pesov; Družina Stanovnik, Lanus, 30 pesov; več rojakov iz Lanusa zbralo za dobiček (radio) na loteriji ob blagoslovitvi temeljnega kamna cerkve in Baragovega misijonišča, 600 pesov; družina Črnak, Lanus, (ob zadetju radia na loteriji), 100 pesov; g. Fr. Stanič, Lanus (ob zadetju šatulje) 50 pesov. Izkupiček prodaje velikonočnih butaric v Slovenski vasi v Lanusu (po gdč. Virant Zdenki), 310 pesov; g. Boris Kresnik, Mar del Plata, 55 pesov; č. g. profesor dr. Rudolf Hanzelič, Cordoba, 900 pesov (stipendij prevzetih intencij). Izkupiček loterije in prireditve ob blagoslovitvi temeljnega kamna Marijine cerkve in Baragovega misijonišča, 8.652 pesa (od tega darovala 1.000 pesov č. s. vizitatorica usmiljenk argentinske province).

Č. g. Franc Jakop iz San Nicolasa, Argentina, je prepusil Baragovemu misijonišču dragoceno monštranco, katero je prinesel s seboj iz avstrijskega taborišča. Monštranco so darovali švicarski katoličani slovenskim beguncem.

Pluvial in velum, dar sester usmiljenk argentinske province.

Kdo bo plačal?

HERMAN HAECK S.J. — Poslovenil Nikolaj Jeločnik

Komedija v treh dejanjih

IV. Prizor

SMITH - MORRIS - SIMA

MORRIS (*prebere, se prikloni in se rokuje z gostom*). Dobrodošli, rev. Smith. Prav srečen sem, da vas spoznam.

SMITH. Tudi mene veseli.

MORRIS. Gotovo prihajate v važni zadevi... na uslugo sem vam. (*Mu ponudi stol.*)

SMITH (*na videz mirno, a vendar v zadregi*). Da, v zadevi... a, oprostite mi, ako, zmeden sem, ne vem, kje bi začel.

MORRIS (*ponuja cigareto*). Kadite?

SMITH (*vzame*). Hvala... Pravzaprav sem prišel s predlogom... A povejte mi, čemu puščate tele tajnosti na mizi?

MORRIS. Tajnosti?

SMITH. Vas sem čakal in prvo, kar sem ugledal, ne da bi hotel, so tile naše črti, pa škofova prošnja.

MORRIS. Ne vidim slabega v teh stvarih, rev. Smith.

SMITH. Nič slabega, se razume; a po vsem jasno vidim, da ima že škof svoje prste vmes. Prišel sem s predlogom, pa vidim, da so me že prehiteli. Zdaj seveda razumem, da so tudi jezuitje vrgli oči na tisti napol špital, pa da seveda kot vedno ravnaajo strašansko skrivnostno, ker bi se radi polastili šole, ki bi morala biti naša.

MORRIS. Z eno besedo: odkrili ste, da tudi oče Rossi želi kupiti tisto klavirno nedokončano bolnišnico.

SMITH. Točno! Odkril pa sem tudi, da hoče katoliški misijon kot vedno tudi to pot spletkariti s svojim neiskrenim,

prikritim tekmovanjem, ki ga imam za kaj malo krščansko. Vedel sem, da ste si tudi vi ogledali tiste temelje, razumem, da vas je kot arhitekta zanimala bodoča gradnja... zato pa sem prišel, da bi vam predlagal... a zdaj je ta moj predlog docela odveč.

MORRIS. Vaš predlog je vedno lahko nekaj zanimivega, če seveda nimate posebnih težav, da bi mi ga povedali.

SMITH. Težave? Kakšne težave? Tedaj, če mi ne boste s svojim vmešavanjem nasprotovali pri nakupu tistih špitalskih temeljev, pa če seveda pristanete, da vso stvar kupim v imenu anglikanskega, vam bomo dali kot komisijo sto rupij. Potem pa vas bo anglikanski misijon najel za arhitekta pri gradnji šole, ki jo namerjamo pozidati takoj — predujem bi bil petsto rupij (*izvleče denarnico*). Tehle šesto rupij je vaših, če pristanete na naš predlog.

MORRIS. Prav zapeljiva ponudba. Vidim, da zaupate moji sposobnosti in da sem vam ljubši kot pa tvrčka, ki je do nedavna gradila bolnišnico.

SMITH. Tvrčka se je tudi nam ponudila. A prvo besedo smo namenili vam. Če sprejmete, je stvar gotova.

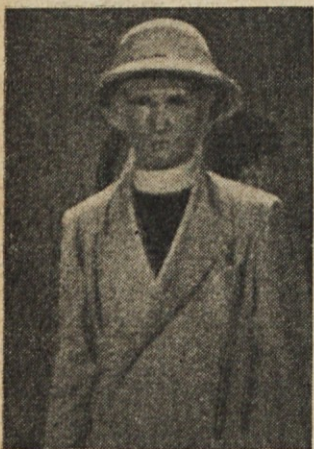
MORRIS. Žares mi je žal, da moram odkloniti, reverend Smith, a sprejeti ne morem, ne morem.

SMITH. Razumem, pač ne morete! Kupčija je pač kupčija. Vi že veste, kje vam najbolj kaže in izbira je potem lahka. Skleпам, da so vam oni drugi stavili mnogo ugodnejšo ponudbo.

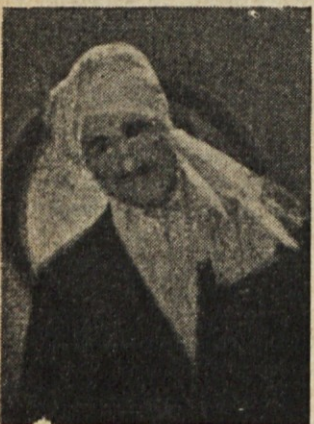
MORRIS. Mnogo ugodnejšo? Reverend Smith, samo preprosto vprašanje, če dovolite, iz gole radovednosti, nič drugega.

Mister
Morris,
inženir

Rev.
Smith,
angli-
kanski
pastor

Indijski
notar

Kaj menite, koliko bi mi ponudili kato-
liški misijonarji, če bi me hoteli, recimo
takole preprosto — kupiti?

SMITH. Nočem ugibati... a dovolite
vprašanje tudi meni. Koliko bi vam mo-
ral ponuditi anglikanski misijon, da bi...
svojo odločitev spremenili?

MORRIS. Tudi jaz rajši molčim o šte-
vilkah... (v smehu), vendar se mi zdi,
da bi anglikanski misijon, če bi hotel
spremeniti mojo odločitev, verjetno prišel
v konkurz.

SMITH. Konkurz? Saj sem vedel! Is-
krena vam hvala za ta iskreni odgovor.
Tako je tedaj ta škof pripravljen pogna-
ti celo premoženje, samo da bi anglikan-
skemu misijonu preprečil gradnjo bedne
šole.

MORRIS. Tega ne vem. Precej zanes-
ljivo bi vam na to mogel odgovoriti edi-
nole škof sam. A postavimo, za trenutek,
da bi bili vi oče Rossi, pa da bi neki rev.
Smith hotel prav na oglu njegove šole
pozidati mikavno anglikansko šolo: kaj
bi vi storili v tem primeru, da bi to na-
meno preprečili, če bi vam bilo mogoče?

SMITH. Bomo šele videli, kako mi bo
preprečil.

MORRIS (ob koncu razgovora se čuje
iz dalje ropot motornega kolésa. Morris
pogleda na uro). Oprostite, rev. Smith, a
rad bi vam povedal nekaj. Na čaj sem
povabil očeta Rossija. Čujem ropot mo-
torja in mislim, da je on. Vi morete se-
veda ostati tu z nami pri čaju.

SMITH. Ne, ne, nikakor ne. Vidva sta
za sestanek gotovo že dogovorjena. Pač
zadosti nevljudno, da bi se vama nepo-
vabljen pridružil.

MORRIS. Vem, da očetu Rossiju ne bo
prav, da sem vas kar tako odslovil.

SMITH. Odslovil pač ni beseda, ki tu
velja. Prav zavoljo njega odhajam. Vem
dobro, da bi mu ne bilo ljubo, če bi me
našel tu...

MORRIS. Potem je pač zadnji čas...
(Saheb vstopi.) Ne, prepozno, je že tu.
(Smith se odmakne v notranjost sobe, da
bi ga misijonar že koj spočetka ne videl.)

MORRIS - SMITH - SAHEB

SAHEB (*vesel, Smitha ne opazi*). Oh, Morris! Pridrvel sem domov v bungalow, pa sem našel tam mojega včerajšnjega umirajočega — docela zdravega. Petnajst kilometrov je prehodil... (*Ugleda Smitha in spremeni glas*), da bi mi dal še ščepec tistega čudežnega kina. Oprosti... gosta imaš?

MORRIS (*predstavlja*). Rev. Smith... Father Rossi... (*Sahebu na uho*). Že vse ve. (*Misijonarja se rokujeta. Med razgovorom se Morris za kak korak odmakne, prižge si cigareto, odkrije čajnico in pogleda vanjo, odgrizne biškot, zraven pa pozorno posluša.*)

SMITH. Veseli me.

SAHEB. Čast mi je!

SMITH. Pravzaprav se le dolga leta poznamo.

SAHEB. Le da nikoli nisva imela priložnosti, da bi se sešla.

SMITH. Oprostite, a sem tu povsem slučajno. Nisem vas namerjal motiti.

SAHEB. Prav nič ne motite.

SMITH. Vendar se mi zdi, da sta bila gospoda domenjena za sestanek, da bi govorila o kupčiji... o skrivnostih. Sicer pa sem svoje opravil.

SAHEB. Z inženirjem sva namerjala govoriti o tisti bolnišnici. Skrivnosti pač niso na mestu. Tudi jaz vem, da boste skušali jutri kupiti bolnišnico.

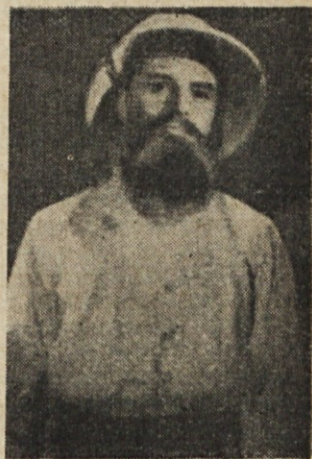
SMITH. Povsem razumljivo, da ste vedeli; a jaz o vaših namenih, odkrito povedano, nisem ničesar vedel; naravnost čestitati vam moram, ker ste do danes, prav do samega predvečera te dražbe tako spretno prikrivali to svojo igro... potem pa, oprostite, a morda sem prav slučajno našel tu na mizi vse skrivnosti na široko razkrite.

SAHEB. Ne razumem... prikrivali igro... na mizi široko razkrite...

SMITH (*s cigareto, v pridigarškem glasu*). Se vam ne zdi žalostno, father, da smo se prav kristjani: katoličani in protestantje našli v tej daljni deželi samo zato, da se bijemo med seboj? Se vam

Savoy,
stražnik

Misijonar
oče
Rossi

Ram,
misijonski
gojenec

ne zdi, father, da bi bilo za Indijce krščanstvo mnogo bolj privlačno, če bi namesto sprtih pastirjev gledali krščanstvo, ki je zmožno *sodelovanja*?

SAHEB. Odličen pridigar ste, rev. Smith. A rad bi vedel, kakšen naj bi bil praktični zaključek te vaše prigode. Hočete morda povedati, da ste pripravljeni vse, kar je v vaši mošnji, stresti v mojo, docela v duhu tega *sodelovanja*, pa da bova šla jutri pod roko, kot dva najboljša prijatelja skupaj k tisti zanimivi dražbi našega špitala, ki ga bova potem prezidala v katoliško šolo, meni namenjeno? Ali naj jaz lepo po krščansko kot polž skrijem roge in se zavlečem v hišo, samo da bi vam podaril tisto napol bolnišnico za anglikansko šolo?

SMITH. Niste nekoliko razburjeni, father?

SAHEB. Razburjen? To je stvar značaja; a s tem še ni rečeno, da nisem na pravi poti. Kristus ni prišel na svet ustanavljat petinsedemdeset združnih družb, marveč eno samo, edino krščansko. Nikoli ni govoril o *sodelovanju*, vedno o edinosti. In kdo je to edinstvo zavrzel? (*Tišje, brez osti.*) Mi ne!

SMITH. Ohranimo mirno kri, father.

SAHEB. Mirno kri, da, in pustimo te pridige.

SMITH. Da se povrneva k bolnišnici: povedati vam moram, da je angleški guverner zemljišče že dodelil anglikanskemu misijonu, ki bo njegov lastnik, brž ko bo podpisana kupna pogodba.

SAHEB (*nasmejan*). In če bi takole po žudežu tisto kupno pogodbo podpisal?

SMITH. To bomo videli jutri... Sicer pa vem, da imate denarja več kot smeti...

SAHEB (*presenečen*). Lepa hvala za dobro novico...

SMITH. Vidite, da mi je dobro znano vse... a zagotavljam vas, da je tudi anglikanski misijon pripravljen na kakršnokoli žrtev, kadar gre za koristi kraljestva božjega.

SAHEB. Kraljestva božjega, ki ga jaz... takorekoč... v nevarnost postavljam!!!

SMITH. Nisem mislil tako... prepričan sem, da so vaši nameni najboljši.

SAHEB. Vendar...

SMITH. Nič — vendar!

SAHEB. A vendar po vaše vse narobe storim. (*Sima, ne da bi motil, prinese čaj, skodelice, sladkor, pecivo.*)

SMITH. Žanjete, kjer nikoli sejali niste.

SAHEB. Priznam, da ne razumem tega. Hočete morda reči s tem, da je tista bolnišnica vaša in da vam jo zdaj jaz jemljem?

SMITH. Hočem reči, da si vi in vaši ne delate nobenih pomislekov, kadar se priluzujete našim kristjanom, da bi jih speljali potem v katolištvo.

SAHEB. Oprostite, rev. Smith; a če bi vi poganom prinesli pravo krščanstvo, na katerega čakajo in kj jim po vsej pravici tudi gre, kaj mislite, da bi jih še nujalo k nam?

SMITH. Nehajva s prepirom, father Rossi.

SAHEB. Zapik tedaj in konec!

SMITH (*prvi ponudi roko*). Recimo rajši — nasvidenje; in Bog naj vas blagoslovi!

SAHEB (*osuplo*). Zdaj ste me ugnali. Resnično, tega vašega blagoslova nisem pričakoval. (*Stisne Smithu roko.*) Tudi vi, rev. Smith, imate najboljše namene, in rad bi samo, da bi se srečala lepega dne... ko ne bo kaj prodajati in kaj kupiti... takole... kje na kakem vrtu, ob mizi, pri čaju... todle pri našem inženirju... na nevtralnih tleh.

MORRIS. Ker smo se povrnili k čaju, se spet počitum doma. In čemu stojimo vsi trije? Čaj je na mizi, in čemu tedaj!

SMITH. Lepo zahvaljeni, a prišel sem nenapovedan; oditi moram.

MORRIS. Potem pa vsaj tole: jutri večer se vsi trije snidemo todle k večerji.

SMITH. Morda bom drugje zadržan.

MORRIS. Nočem biti vsiljiv. Recimo si torej — nasvidenje?

SMITH. MORIS in SAHEB (*se rokujejo*). Na svidenje! (Sledi.)

BARAGOVO MISIJONISČE

IMA SVOJ TEMELJ BLAGOSLOVLJEN!

Naši bralci in vsi misijonski prijatelji po svetu bodo gotovo veseli, ko bodo v tej številki "Katoliških misijonov" brali poročilo o blagoslovitvi temeljnega kamna Baragovemu misijonišču in njemu pripadajoči cerkvi. Slovesnost se je izvršila na samo Velikonočno nedeljo in opravil jo je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman kot zadnje dejanje svojega polletnega, tako bogatega delovanja med rojaki v Argentini. V naslednjem objavljamo besedilo listine, ki jo je Prezvizišeni ob blagoslovitvi vdelal v temeljni kamen, sestavljeno v latinskem, kasteljanskem in slovenskem jeziku. Na ovitku in tu, na zadnjih straneh te številke pa objavljamo glavne posnetke obreda in slovesnosti blagoslovitve, obenem z razlago, za misijonsko kroniko in pa v vzpodbudo vsem, ki žele pri gradnji in vzdrževanju "Baragovega misijonišča" sodelovati.

Na Veliko noč leta 1957 je ljubljanski škof dr. GREGORIJ ROŽMAN ob zaključku svojega tretjega obiska Slovencev v Argentini blagoslovil ta temeljni kamen prve slovenske cerkve v tej deželi, posvečene Mariji Kraljici, in njej pridruženega "Baragovega misijonišča". — Oboje grade v Argentini bivajoči slovenski sinovi sv. Vincencija Pavelskega (lazaristi), s pomočjo sobratov in rojakov po vsem svetu, zlasti v Argentini, z namenom, da se ostvari prebivalcem "Slovenske vasi" primerna hiša božja, celotni slovenski misijonski akciji v zamejstvu pa žarišče in središče, po zgledu nekdanjega Misijonišča v Grobljah pri Domžalah v domovini. — Slovesnost blagoslovitve so s svojo navzočnostjo poleg ljubljanskega škofa povzdignili še vizitator argentinske province Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega č. g. Samuel Carballo CM, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini č. g. Anton Orehar, krajevni župnik č. g. Janez Hladnik, vikar slovenske vikarije Marije Kraljice v "Slovenski vasi" č. g. Janez Petek CM in njegovi sobratje-sodelavci, prav tako zastopniki vseh slovenskih organizacij "Slovenske vasi", kakor tudi vsi nje prebivalci ter številni gostje — rojaki iz Velikega Buenos Airesa. — Marija, Kraljica slovenskega naroda in vesoljnega sveta, pomagaj nam pri gradnji tega Tvojega svetišča in Baragovega misijonišča! Naj s Tvojim posredovanjem Slovenci vedno več pripomoremo, da se čim prej osvoji SVET KRISTUSU!

K slikam:

Iz Slovenskega doma v Slovenski vasi v Lanusu pri Buenos Airesu, v katerem se začasno opravlja slovenska služba božja in v katerem je škof Rožman prav kar opravil slovesni blagoslov z Najsvetejšim, se vije dolga procesija lanuških rojakov in gostov iz Velikega Buenos Airesa proti kakih 200 m oddaljenemu zemljišču, na katerem bo stalo Baragovo misijonišče in njemu pripadajoča cerkev Marije Kraljice. — Škof Rožman je blagoslovil temeljni kamen in zdaj bo

vdal vanj steklenico s spominsko listino, sveticami Brezmadežne in argentinskimi novci. Po dolgem obredu blagoslovitve je imel lep govor. Za njim je spregovoril vizitator argentinskih lazaretnikov č. g. Samuel Carballo, ki je škofu Rožmanu tudi ves čas asistiral, skupaj z rektorjem Skofovega zavoda v Adroguaju dr. Gnidovcem, direktorjem slovenskih dušnih pastirjev v Argentini.

č. g. Oreharjem, superiorjem slovenskih lazaristov v Lanusu č. g. Petkom in njegovim sobratom Janom, ki je na sliki videti kot subdiakon. Za č. g. Carballom je govoril tudi č. g. Petek in se pred vsem zahvalil škofu Rožmanu in vsem, ki so že kaj pripomogli k ostvaritvi Bažagovega misijonišča. — Po obredih blagoslovitve je bila na samem prostoru bodočega Misijonišča slavnostna

priveditev v navzočnosti škofa Rožmana in vseh ostalih gostov. Pri prireditvi so nastopili lanuški otroci pod vodstvom učiteljice Zdenke Virantove in lanuški pevski zbor, ki je pod vodstvom dirigenta Mirka Spacapana zapel vrsto religioznih in domačih pesmi. Med tem nastopom je stopil na oder predsednik društva "Slovenska vas" Ignacij Glinšek in je v imenu društva sporočil škofu

Rožmanu, da je bil na zadnjem društvenem občnem zboru izvoljen za častnega člana "Slovenske vasi", ter mu izročil lepo izdelano diplomo, kar je Prevzvišeni z veseljem sprejel, ob navdušenem odobravanju navzoče množice.

Večerilo se je že, ko se je Prezvizišeni dvignil in obrnjen proti ljudstvu vzkliknil: "Na svidenje!", vidno ganjen, saj se je s tem poslovil ne le od Lanuščanov, ampak od vseh Slovencev v Argentini, ki jih je po polletnem bivanju in delovanju med njimi imel naslednji dan zapustiti.

Po škofovem odhodu se je razvila prosta zabava, nato je bilo žrebanje loterije in za konec kazanje skioptičnih slik iz verskega življenja rojakov v USA pri pobožnostih s škofom Rožmanom v clevelandškem Lurdu in Lemontu.

Ovitek: Naslovna stran delo Fran-
ceta Goršeta; fotografije bla-
goslovitve Baragovega misijoni-
šča.

Vsebina:

Moč Cerkve (Dr. I. Lenček)	281
"Fidei donum — Dar vere" (Pij XII.)	282
Baragovi jubileji (L. L. C.M.)	384
Baragova žeja po dušah (Dr. Franc Jaklič)	287
Baraga in Prešern (Janez Ko- pač C.M.)	233
Baragova zadeva. Nadaljeva- nje (K. Wolbang C.M.)	299
Pesem "Čudovit si..." in Mo- litev za B. beatif.	304
Rim. Atene, Nairobi in nazaj (M. Jezernik)	305
Moji angeli varuhi (po F. Karel Kerševan C.M.)	313
O narodih in ljudstvih v mi- sij. deželah (M. M.)	316
Po misijonskem svetu	318
Iz pisem slov. misijonarjev	323
Misijonski darovi	326
Kdo bo plačal (Haeck-Jeloč- nik)	327
Baragovo misijonišče ima te- meljni kamen	331

Vsi posnetki blagoslovitve temelj-
nega kamna Bar. misijonišča so
delo fotografa Marjana Koemurja.

"Katoliški misijoni" so splošen misijonski meseč-
nik glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih
misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze" in
"Južnoameriške Baragove zveze". Izdaja ga "Ba-
ragovo misijonišče". Urejuje Lenček Ladislav C.M.
Upravlja Petek Janez C.M. - Naslov uredništva in
uprave: Montes de Oca 320, Bs. Aires, Argentina.
Tiska "Federico Grote", Montes de Oca 320 (Len-
ček Ladislav C.M.). - S cerkvenim dovoljenjem

**NAROČNINA "KATOLIŠKIH MISIJONOV"
ZA LETO 1957:**

V Argentini 45 pesov; v U.S.A. in Kanadi 2.50
dolarja; v Italiji 1.400 lir; v Avstriji 40 šilingov;
v Angliji in Avstraliji 1 funt; v Franciji 800
frankov. Drugod 2.50 dolarja.

**MISIJONSKE TISKOVINE SE PLAČUJEJO
NA SLEDEČIH NASLOVIH**

- Argentina: Petek Janez C.M., Misijonska pisarna
Montes de Oca 320, Buenos Aires.
- U.S.A.: Rev. Charles Wolbang C.M., St. Vincent's
Sem., 500 East Chelton Ave., Philadelphia 44-
Pa. — Rudi Knez, 13810, Eaglesmere, Cleveland
10, Ohio. — Mary Vavpotič, 1923 W. 22nd Pl.,
Chicago 8, Ill. — Anica Tushar, Box 731, Gil-
bert, Minn.
- Kanada; za Toronto: Rev. John Kopac C.M. 594
Manning Ave. Toronto 4, Ont. — Rev. Martin
Turk 545 Mahon Ave., North Vancouver, B. C.
— Antonija Cuden, 3958 Laval Ave, Montreal,
Que.
- Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte s. Ilario 7,
Gorizia.
- Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via
Risorta 3.
- Avstrija: Rev. Alojzij Luskar, Kamen 14, P. St.
Kanzian i. J., Kärnten, Austria. — Rev. Miklavčič
Anton, Spittal a/Drau. D. P. Camp, Kärnten,
Austria.
- Avstralija: Franc Vrabc, 28 Beaufort St., Wood-
ville, S. Australia.
- V ostalih deželah sprejemajo iz prijaznosti
naročnino slovenski dušni pastirji.

Registro de
la Prop. Int.
No. 528.263

CORREO
ARGENTINO
Suc. (34) (B)

TARIFA REDUCIDA

CONCESION 5612